

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

In pag. 12:

Această vîrstă dramatică...

DIN SUMAR:

- „Modă” in materie de sănătate ? ● „Doria” și surorile ei
- Depozite automate de informații ● Demitizarea monștrilor marini ● Aerul: un imponderabil care provoacă greutăți
- Enigmaticele piramide din lacul Rock ● Facerea lumii, în pași de dans

37

ANUL XXVII

(1382)

10 SEPTEMBRIE

Medicina și igiena au o vechime milenară. Dar cu toată virsta lor venerabilă, aceste științe n-au putut da nici până acum un răspuns multumitor la întrebarea : ce îi trebuie omului ca să fie sănătos ? De cită mâncare are nevoie, de ce grad de solicitare fizică, de ce

rîtm de viață. Acest răspuns încearcă să-l formuleze cunoscutul chirurg sovietic acad. N. Amosov, într-un recent articol din care reprodusem cele ce urmează.

Documentar

„MODĂ”

ÎN MATERIE DE SĂNĂTATE?

Omul a vrut dintotdeauna să știe de ce are nevoie pentru a fi sănătos și viguros și dorește s-o afle în și mai mare măsură astăzi. Căci numai cunoscînd răspunsul la această întrebare, am putea vorbi de un mod de viață optim.

Condițiile materiale ale epocii noastre îi dau omului posibilitatea să-și stabilească singur un regim de nutriție, gradul de solicitare fizică etc. Și o și face. El consumă o anumită cantitate de alimente, adoptă un anumit mod de viață în ce privește mobilitatea, are anumite concepții.

Ce fir călăuzitor îl conduce însă în stabilirea acestor norme ? Răspunsul e simplu : moda. Nu trebuie să fim de fel mirați de utilizarea în acest context a cuvîntului modă, întrucît este vorba de niște fapte dictate de ceea ce societatea acceptă, adică tocmai de ceea ce se numește de fapt modă. Evident, în accepția cea mai largă a noțiunii.

Dar cum se formează această modă — lent sau rapid — și sub influența căror factori ? Sînt întrebări care reclamă o analiză specială și o discuție aparte. Pentru noi este însă mai cu seamă important altceva și anume faptul că, o dată formată, definită, majoritatea omenirii se supune acestei forme acceptate. Prin urmare există și o modă a sănătății, adică a unei comportări care are în vedere consolidarea sănătății.

■ Cînd lenea era justificată

Dar înainte de a lămuri ce fel de comportament este acesta, să vedem dacă organismul uman este bine „proiectat”.

Se pare că natura s-a îngrijit de o variantă optimă, dar nu pentru fiecare individ în parte, ci pentru specia biologică *Homo sapiens* în întregimea ei, pentru om ca ființă rațională. În plus această variantă optimă a fost calculată pentru existența speciei în condițiile cînd omul abia se forma, cînd era primitiv, sălbatic. Procesul evoluției l-a înarmat apoi pe *Homo sapiens* cu însușiri care îi asigurau o adaptabilitate maximă la condițiile existenței. Dar la omul modern, aceste însușiri odinioară utile s-au transformat în opusul lor.

Una din ele este lenea. Niciodată omul nu va face o muncă de care se poate lipsi. Pentru strămoșii noștri, această trăsătură era necesară, căci numai așa își puteau ei conserva resursele energetice, care nu prea le prisoseau.

O a doua trăsătură moștenită de la strămoșii îndepărtați este reacția la hrană. Omul tinde să consume mai multă hrană decît are nevoie organismul

la un moment dat. Apetitul, care îl obligă la acest comportament, îi dă foarte rar de veste despre adevăratele sale trebuințe. Or, tocmai așa își asigură omul primitiv rezervele de glicogen în mușchi și de grăsime în celule, care îl ajutau apoi să reziste în perioadele dificile, în iernile aspre, de pildă, cînd era condamnat la infometare.

A treia particularitate a omului — interesantă pentru specialiști — este tendința de a evita primejdiile. Natura nu-i înzestrăse pe strămoșii noștri în-

mul, activitatea inimii, a plămînilor etc. se încetinește. Și pentru că aceste organe „somează”, se micșorează și resursele lor. Anumite verigi ale organismului se dovedesc incapabile de a trece ușor la o activitate intensă. Din care cauză, cea mai mică suprasolicitare le dezorganizează și în ultimă instanță duce la îmbolnăviri.

Al doilea defect al omului modern este tendința către un consum exagerat de alimente. Cei mai mulți oameni consumă de 1,5 ori mai multe alimente

vilor. La organisme bătrîne, epuizate, indicele acestor resurse este foarte mic.

La fel stau lucrurile și cu inima. La sportivi antrenati ea lasă să treacă de 6—8 ori mai mult sînge decît la oamenii neantrenati. După cum se poate vorbi de resurse și în cazul mușchilor, rinichilor, ficatului. Dacă nu ținem seamă de ele, nu putem evalua nici o funcție a organismului. Prin urmare, „cantitatea de sănătate” este cantitatea resurselor din organism. Cu alte cuvinte, sănătatea este productivitatea maximă a organelor în condițiile menținerii limitelor calitative ale funcțiilor lor.

■ O variantă optimă pentru organismul uman?

Informațiile pe care le avem despre rolul resurselor în organism sugerează că pentru organismul uman se poate realiza o variantă optimă numai cu ajutorul unor suprasolicitări fizice și al restricțiilor în alimentație. Firește, nu este de fel o cale ușoară, întrucît ea presupune și anumite schimbări în conștiința umană.

Căci nu este de ajuns să ne convinsem semenii că modul de viață răspîndit azi este departe de varianta optimă. Este necesar și ca ei înșiși să simtă nevoia de a-și spori eforturile în vederea înlăturării vechiului stereotip al comportamentului cotidian și a creării unui comportament nou.

În ciuda tuturor dificultăților, acest lucru este, se pare, posibil. O propagandă intensă în acest sens ar putea influența un anumit număr de oameni. Iar cînd se va ajunge, în sfîrșit, la o modă a sănătății în conformitate cu noua concepție, ea va cîștiga cu timpul mereu alți imitatori.

Din păcate însă și astăzi se mai luptă încă pentru „păstrarea sănătății”, de parcă aceasta ar fi un capital dăruit omului la naștere o dată pentru totdeauna și cu cît organismul funcționează mai mult, cu cît omul trăiește mai activ, cu atît consumă, se zice, acest capital mai repede. În realitate, însă, lucrurile stau exact invers. Sănătatea trebuie mereu șlefuită. Și pentru ca omul să nu îmbătrînească, el nu trebuie să cedeze modei de acum, ci să-și mențină permanent un anumit grad de vitalitate.

Știința, mai cu seamă medicina, este datoare să-l învețe pe om în ce fel și cu ce metode să împlinească acest deziderat.

Acad. N. Amosov

Nu numai conceptele de sănătate cunosc o „modă” a lor, ci și mijloacele de preservare a acesteia

Foto : V. Mastukov

depărtați cu un exces de curaj, lucru foarte firesc de altfel, întrucît „prudența” contribuia la menținerea speciei. Atît omul, cît și animalele se tem de „lucruri neplăcute”. Dar în timp ce animalele, cu memoria lor scurtă, uită repede, omul are foarte dezvoltată capacitatea de a memora emoțiile negative. În consecință, el trebuie să biruie mereu tot felul de dificultăți psihologice.

Și strămoșii noștri îndepărtați trăiau, firește, tot felul de emoții puternice, dar le uitau mai repede. În plus, ei se relaxau după astfel de trăiri psihologice prin eforturi fizice. Reacționînd la situații psihologice complicate, organismul fabrica o mare cantitate de hormoni, adrenalină, de pildă. Iar aceasta sporea activitatea tuturor proceselor energetice. În același timp, lua naștere o mare tensiune musculară — prin încăierare sau fugă — din cauza căreia hormonii se consumau rapid.

Și la omul modern excitația nervoasă se soldează cu un surplus de hormoni. Dar în lumea lui el nu mai are pe ce să-i cheltuiască.

Prin urmare omul a fost optim creat pentru specia biologică primitivă a lui *Homo sapiens*. Dar civilizația ne desparte din ce în ce mai mult de varianta optimă.

■ Ce este „boala civilizației”

Nu e de fel întîmplător că în ultima vreme este utilizată tot mai des expresia de „boală a civilizației”. Termenul este foarte cuprinzător. Dar dacă am încerca să descoperim rădăcina simptomelor pe care le include, am afla că aproape toate sînt tocmai consecința caracteristicilor de care am amintit mai sus și care au intrat în contradicție cu condițiile vieții moderne. Dar să le luăm pe rînd.

Am vorbit despre lene, amintind că omul modern face infinit mai puține eforturi decît strămoșii săi îndepărtați. De aici ia naștere lipsa de antrenament. Dar nu numai mușchii se atrofiază, ci întreg organismul : scade metabolis-

decît ar avea nevoie. Acest surplus de alimente reclamă o activitate suplimentară, inutilă și neproductivă, a organismului, silit astfel să facă o muncă „în gol”. În același timp, în celule se depun substanțe balast. Rămînînd neconsumată, grăsimea contribuie la evoluția multor boli și, în primul rînd, a sclerozei.

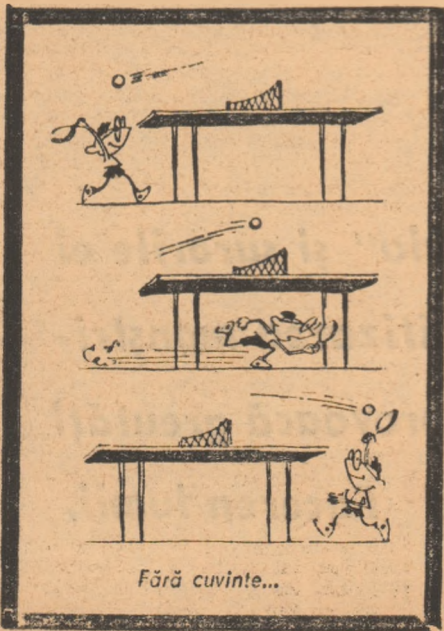
În sfîrșit, al treilea defect al omului îl constituie emoțiile : teama, mînia etc. Emoțiile sporesc conținutul de hormoni din organism, care distrug procesele de reglare din organele interne. Astfel, apar tot felul de spasme, tulburări ale circulației sîngelui și sucurilor digestive. Și în primul rînd sînt atinse vasele sanguine, creierul, musculatura netedă ; se declanșează boli ale inimii, plămînilor, ficatului.

Cum s-ar putea apăra, însă, organismul împotriva acestor boli ? Cum ar putea deveni sănătatea o stare firească a omului modern ?

Înainte de a încerca să răspundem la această întrebare, să lămurim însă în primul rînd ce este în general sănătatea. Înseamnă aceasta funcționarea normală a diverselor organe ? Evident că și acest lucru. Uneori se întîmplă, însă, ca toate organele unui om să funcționeze satisfăcător, dar el să trăiască în condiții de seră și în consecință sănătatea să-l fie zdruncinată la cea mai mică adiere. Înseamnă deci că chiar organisme cu indici calitativi normali pot fi extrem de sensibile, deci nu prea sănătoase.

Iată de ce socotim oportună adoptarea noțiunii de „cantitate de sănătate”. Ea ar trebui să includă neapărat limita resurselor organismului. Încît dacă am exprima resursele organismului în cifre, totalitatea lor ar fi indicele nivelului de sănătate.

Un organism în poziție de repaus, de pildă, lasă să treacă prin plămîni 5—9 litri de aer pe minut. Plămîni unui sportiv antrenat, în schimb, au o „capacitate de tranzit” de 150 litri. Prin urmare este vorba de o creștere de 30 de ori a cantității de aer filtrată de plămîni. Acestea sînt resursele sporti-

Fără cuvinte...

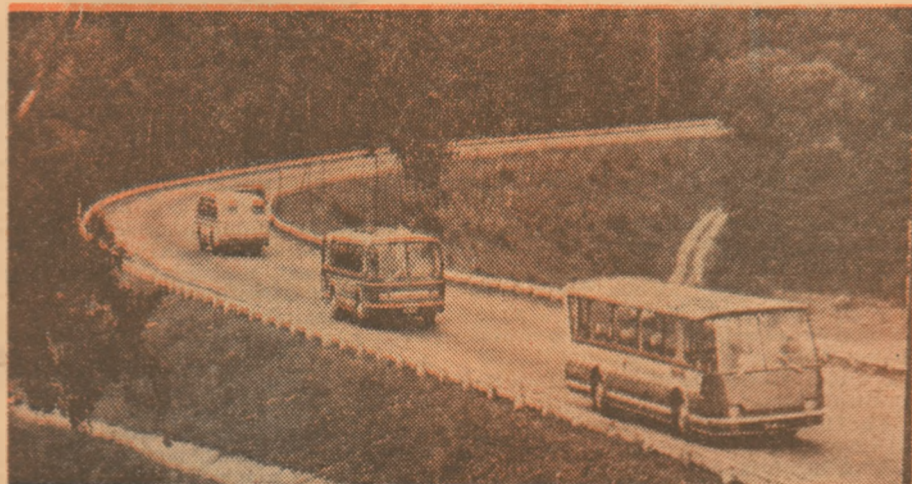

TRANSPORTURI

Automobile de la A la Z

A fost o vreme cind industria ucraineană de automobile producea mai ales autocamioane grele. Uzina din Kremenciug consemna atunci adevărate recorduri în materie. Și acum, de altfel, ies pe porțile ei autocamioane, autobasculante, autotractoare care pot transporta 40 tone de încărcătură (firește cu ajutorul remorcilor). Mai mult, aceeași uzină a început recent să producă și un nou model de autocamion special adaptat pentru drumuri grele. Toate

ci unei necesități: anvelopa trebuie să se adapteze la starea drumului, la variațiile de anotimpuri, la condițiile de climă. În Ucraina problema cauciucurilor a fost în mare parte soluționată de uzinele din Dnepropetrovsk și Cerniogovsk. Producția lor este suficientă pentru a echipa un milion de vehicule. De altfel și „îmbrăcămintea” automobilelor ucrainene este de producție indigenă. Uzinele republicii le asigură atît foile de oțel, sticla specială și masele

Probe de încercare a unui nou autobuz

Foto: A.P.N.

cele șase roți sînt motoare, iar volantul este prevăzut cu amplificator hidraulic. Noua mașină a trecut cu succes examenul în mine, cariere, pe șantiere de construcții, pe scurt pretutindeni unde este nevoie de un vehicul extrem de robust.

Dar uzinele din Kiev, Harkov, Lvov, Odesa, Priluk, Slaveansk produc acum mașini cu cele mai diverse destinații: pentru transportul cimentului, mașini frigorifice, ateliere mobile, cisterne și autobuze. Acestea din urmă se caracterizează mai ales prin viteza și confortul lor. Unul din ultimele modele construite la Lvov se remarcă prin împrejurarea că, cu o încărcătură de o sută de călători, poate atinge o viteză de peste o sută de kilometri pe oră. De pe banda rulantă a uzinei din Lvov coboară acum anual zeci de mii de autobuze moderne.

În ultimii ani Ucraina își dezvoltă însă în ritm rapid și construcția de autoturisme. Nu va trece mult timp și fiecare al cincilea autoturism de pe șoselele ei va purta marca unei uzine ucrainene.

Industria automobilelor este o ramură complexă care depinde în mare măsură de alte industrii. Producerea unui automobil reclamă într-adevăr oțeluri și aliaje speciale, motoare, aparate, echipament electric, carburatoare, aparate de radio, mase plastice etc. Fiecare din aceste produse este asigurat de o ramură industrială deosebită. Nu vom stăruii însă aci asupra tuturor, ci numai asupra aceleia care asigură „îmbrăcămintea” automobilelor, cu alte cuvinte industria anvelopelor.

Se știe că roțile automobilelor desenează pe asfalt tot felul de ornamente. Această gamă de urme lăsate de cauciucuri nu se datorește unui capriciu,

plastice necesare, cît și alte „accesorii” pentru mașinile cu destinație specială. Carnea și înghețata, de pildă, sînt transportate pe distanțe mari în instalații frigorifice construite de uzina din Luțk. Uzina din Priluk utilizează mașini pentru pompieri. La Kiev se construiesc mașini cerute de salubritatea orașelor etc.

Combustibilul și uleiurile pentru automobile sînt asigurate de bogatele zăcăminte petrolifere din estul Ucrainei.

Într-un cuvînt, producția de automobile ucrainene are o puternică și modernă bază autohtonă. Numai așa se explică, desigur, și remarcabilele ei succese din ultimii ani.

CE SE DISCUTĂ

Ce înseamnă Siberia de azi

Ritmul și amploarea pe care le-a luat în ultimii ani dezvoltarea economică a Siberiei marchează, evident, o etapă calitativ nouă în istoria imensului țînut.

În cursul celui de-al nouălea cincinal început la 1 ianuarie 1971, partea regiunilor răsăritene ale Republicii Federative Ruse în producția globală a acesteia va trece la extracția de petrol de la 11,8 la 31,5%, la extracția de gaze de la 13,4 la 45,4%, la cărbuni de la 58,2% la 64,5%, la producția de celuloză de la 22% la 31,3%.

Căci Siberia înseamnă circa 75% din resursele potențiale de combustibili ale U.R.S.S. și 40% din cărbunele ei alb. Ea prezintă cei mai buni indici tehnici și economici în această direcție dat fiind

că are imense surse de petrol, de gaze naturale, sare gemă, minereuri de cupru și de nichel, de grafit, fier, mica și alte minerale utile. Ca să nu mai stăruim asupra faptului că este cea mai bogată regiune din U.R.S.S. în păduri, ape și soluri arabile.

După cum arată un număr recent din „Sovetskaja Sibir”, prețul de cost al multor produse industriale este în Siberia mai mic decît media înregistrată în U.R.S.S. Extracția de builă e cu 31% mai ieftină, producția de oțel cu 20%, aceea de amoniac sintetice cu 12%, aceea a lemnului cu 15%. De asemenea, Siberia dă cel mai ieftin cupru, nichel și molibden. Energia electrică furnizată de centralele de la Bratsk și Krasnoiarsk este de 16-20 ori mai ieftină decît media sovietică.

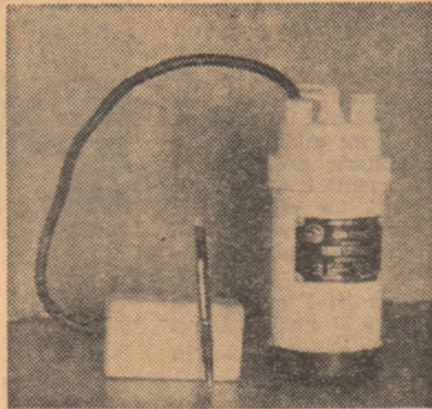
Dezvoltarea industriei extractive și a petrochimiei va duce în Siberia apuseană la realizarea unor mari economii de resurse materiale și umane. La sfîșitul cincinalului în curs, producția de petrol va ajunge în această parte a Siberiei la 120-125 de milioane tone, iar spre 1980 la 230-260 de milioane tone. Experiența exploatării primelor zăcăminte din Siberia apuseană arată că debitul majorității puțurilor petrolifere este de 3-7 ori mai mare decît media consemnată în genere în U.R.S.S.

BUNURI DE CONSUM

Ritmuri caracteristice

Caracteristica definitorie a dinamicii economiei sovietice în cursul actualului cincinal este ritmul sporit al producției bunurilor de consum în comparație cu producția mijloacelor de producție. După șase luni de la începutul noului cincinal se poate constata că această directivă este îndeplinită cu bune rezultate. Industria ușoară a înregistrat un spor de producție de 9% față de primul semestru al anului 1970, iar producția de obiecte de uz curent și menajer a marcat o creștere de 12%. Sînt indicii mai ridicați decît aceia înregistrați în ansamblul industriei.

Evident, se acordă prioritate articolelor celor mai solicitate de către populație. Iată cîțiva coeficienți de creștere

Mini-pompă pentru alimentarea cu apă a unei case cu parter, pentru stropirea unei grădini etc. Are un randament de circa doi metri cubi de apă pe oră și o greutate de numai trei kilograme jumătate.

Foto: A.P.N.

caracteristici: 13% la vesela de porțelan și faianță, 11% la tricotațe, 11% la mobilă, 12% la frigidere domestice.

Producția de articole de larg consum a devenit o cauză a întregului popor. Toate ramurile industriale caută să aducă aportul la realizarea obiectivelor propuse. În cursul acestui cincinal in-

dustria grea, de pildă, își va dubla aproape cantitățile de bunuri de consum produse. În industria chimică creșterea va fi chiar de trei ori mai mare față de 1970.

Colectivele întreprinderilor depun eforturi pentru a explora toate rezervele potențiale existente în această ordine de idei. Metalurgiștii din Jdanov s-au angajat, de exemplu, să producă bunuri de

Aspiratorul „Saturn”, fabricat la Vilnius, este foarte apreciat de cumpărători.

consum peste plan în valoare de 1 milion de ruble. Metalurgiștii din Magnitka, muncitorii de la uzinele de construcții de mașini din Belorusia și Ural; colectivele uzinelor chimice din Ucraina, întreprinderile din Leningrad au hotărît să le urmeze exemplul.

Muncitorii din Moscova au găsit modalități de a produce peste prevederile planului pe 1971 mii de frigidere, mașini de spălat, televizoare, mari cantități de materiale de construcție destinate a fi vîndute populației etc.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Sarea de bucătărie împotriva... astmului

Cușca transportoare coboară vijind 300 de metri; pereții lăptoși ai puțului de mină strălucesc mat. După ce cușca se oprește în culcușul de zăcămint, urmează o scurtă plimbare prin galeriile puternic iluminate. Ca în fiecare seară, bolnavii de astm au sosit în mina de la Solotvino pentru a-și continua cura în timpul somnului. Dormitoarele sînt nișe săpate în blocurile de sare. Omul n-a trebuit să aducă aici decît scinduri pentru pardoseală, paturi cu așternuturi, noptiere și scaune. De tratamentul propriu-zis se îngrijește natura.

Procentul de succese înregistrat de terapia subterană variază în jur de 90%. În cei trei ani de existență ca „instituție medicală”, salina de la Solotvino a însă-nătoșit de astm bolnavi pe care medicii îi trataseră în zadar ani de zile (pînă la 30 de ani) cu toate metodele cunoscute. Sanatoriul subteran nu folosește altceva decît banala sare de bucătărie. Medicii și chimiștii continuă să se întrebe căror factori li se datorează remarcabilul ei efect terapeutic. Deocamdată s-au lămurit că acțiunea binefăcătoare nu este exercitată de oxizii de calciu și de magneziu aflați în cantități infime (0,0001 la sută) în sare. În schimb, presupun că sursa tămăduitoare ar putea fi radioactivitatea pe care o are sarea de la Solotvino, oricît de slabă ar fi ea.

Pentru bolnavii, mici și mari, care își fac gimnastica de seară și-și petrec noaptea dormind în subteran, e indiferent însă ce-l vindecă de astm. Important e faptul că scapă de chinuitoarea „sete” de aer. Ei sosesc la Solotvino (în regiunea subcarpatică) din toate colțurile Uniunii Sovietice. Sute de bolnavi cu indicații de tratament își așteaptă astfel rîndul pentru a fi primiți în originalul sanatoriu. Dar în următorii doi ani problema lor va fi rezolvată integral. În afară de puțul existent, va fi deschis un nou puț de mină în scopuri medicale, iar pe lângă modestul spital de astăzi va fi construit un important centru cu 240 de paturi la suprafață și alte 240 în subteran.

Actualitate
 alitatea actualit
 rea actualitatea ac
 actualitatea actualitate
 itatea actualitatea actual
 a actualitatea actualitate
 alitatea actualitatea actualit
 actualitatea actualitatea a
 alitatea actualitatea actualit

— De fiecare dată cînd cumpăr ceva, tu ești contra !..

Enigmaticele piramide din lacul Rock

Între supoziții și realități

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Enigma legendarei Atlantide are o istorie milenară. Dar nici până acum n-au fost descoperite urmele prezumtivei civilizații dispărute. E adevărat că în 1958 oceanografi americani au găsit o formațiune bizară lângă extremitatea nord-vestică a Spaniei — o creastă muntoasă șesită aflată la o adâncime de circa șase sute de metri. Dar fotografiile făcute ulterior i-au dezamăgit pe specialiști, întrucât nu vedeau nici o urmă de activitate umană. Probele de sol au arătat și ele că era vorba de o stâncă obișnuită, cum sint atâtea în ocean.

Apoi au trecut mai bine de zece ani până când o nouă știre senzațională a făcut ocolul lumii: pe fundul Oceanului Atlantic fuseseră observate niște uriașe blocuri de piatră. Dar până acum știrea n-a fost confirmată.

O dată cu legenda despre Atlantida circula și alte povești mai mult sau mai puțin romanzose despre orașe, castele și cetăți vechi scufundate. Multe superstiții sint generate de apele încremenite ale unor lacuri care par că adăpostesc în adâncurile lor niște palate feerice.

O similară superstiție au generat și „piramidele subacvatice” din lacul american Rock, aflat la patruzeci de kilometri est de Madison, principalul oraș din statul Wisconsin. Pe malul lacului, care are o lungime de circa opt kilometri și o lățime de patru kilometri, se află orașelul Lake Mills. Acum câțiva ani, într-o dimineață însoțită, locuitorii orașului ieșiți pe chei au fost martorii unei scene neobișnuite: șapte gentlemen, îmbrăcați în costume multicolore de acvanauți, discutau foarte aprins între ei. Nu ajunseseră încă la o înțelegere asupra locului de unde trebuiau să înceapă căutarea piramidelor. Disputa a fost întreruptă de un bătrîn localnic care le-a arătat cu degetul într-o direcție unde în tinerețe văzuse (chiar de multe ori) piramidele subacvatice.

Căutări febrile

Acvanauții au cercetat multă vreme fundul lacului, dar fără rezultat. Până la urmă, conducătorul lor a dat semnalul de întrerupere a căutărilor sterile și înotătorii au început să iasă la suprafață, străbătînd ca niște umbre pătura subțire de nisip în suspensie, care se menține neclintită la suprafața apei cea mai mare parte a anului. În zilele reci și senine „ceața” se împrăstie însă și atunci, prin apa cu o adâncime de doisprezece metri, se poate vedea fundul lacului.

Cel din urmă s-a ridicat la suprafață botanistul W. Kennedy, instructor de scafandri, și el însuși excelent acvanaut. Dar când a ajuns la suprafață și-a mai întors o dată privirile spre apă și... a zărit contururile neclare ale unei ridicături bizare. Botanistul a rupt plumbul supapei care-i furniza oxigen dintr-un balon de rezervă și s-a întors în apă. După câteva secunde s-a sprijinit cu mîna într-un zid de piatră înclinat. Apoi a înotat de-a lungul zidului, pipăindu-i cu mîna partea superioară, îndărătul căreia se ghicea o platformă orizontală. A lunecat cam jumătate de metru deasupra ei. În partea cealaltă platforma se termina tot cu un zid înclinat. Se părea că construcția era un trapez alungit mult pe orizontală.

După câteva minute exploratorul s-a încredințat definitiv că se afla în fața unei piramide subacvatice. Judecînd după platforma-i superioară, piramida avea dimensiuni impresionante. Botanistul a izbutit să desprindă din zid

cîteva pietre mici — dovadă incontestabilă, după părerea lui, a uimitoarei sale descoperiri. Cu atît mai uimitoare cu cît fundul din partea aceea a lacului era complet milos, împrejurare care excludea posibilitatea unei origini naturale a ridicăturii de piatră.

Dar timp de un an suvenirele subacvatice ale norocosului botanist au fost singurele „mărturii” ale descoperirii lui. Minuțioase cercetări făcute ulterior n-au mai dat rezultate. Nimeni nu cunoștea locul exact unde coborise W. Kennedy. Colegii lui și începuseră să vorbească despre posibilitatea unei „eclipse mintale la mică adâncime” caracteristică (dar care se produce foarte rar) acvanauților cînd revin la suprafață de la mari adâncimi.

Această neîncredere în arheologul improvizat s-a întărit și mai mult după ce un grup de foarte buni scufundători, conduși de L. Mericle a cutreierat timp de patru zile, fără succes, fundul faimosului lac. Ulterior, cu prilejul unui simpozion științific organizat la Chicago, L. Mericle a declarat: „...Am cercetat lacul mult timp și am chestionat zeci de localnici, dar n-am putut găsi nimic. Apoi am marcat fundul lacului cu grilaje speciale, dar tot fără nici un rezultat. Și să nu uităm că scufundătorii noștri au o experiență bogată; mulțumită lor muzeul din Milwaukee posedă acum multe capodopere antice...”

Botanistul amintit la început și-a văzut totuși refăcut prestigiul lui în

cercurile științifice datorită unui alt acvanaut — M. Kuts din Chicago — care, împreună cu zece scufundători a coborît în lacul Rock la începutul toamnei lui 1968. Inconjurînd cu cablu zonele unde urmau să se scufunde, înotătorii au cercetat metru cu metru fundul lacului pînă cînd au descoperit o platformă netedă, cu o înălțime de patru metri. După o cercetare minuțioasă s-au convins că era o construcție cu o lungime de douăzeci de metri și o lățime de zece metri. Marginile zidului urmau o linie dreaptă. La cîteva minute după aceea un alt grup de acvanauți a mai descoperit o construcție similară, de data aceasta de formă pătrată. Pe prima piramidă s-au găsit detalii interesante: resturi de cochilii de moluște și de oase destul de mari. Mai tîrziu s-a stabilit că, odinioară, pe acele meleaguri existase un oraș indian, Atzalan. Locuitorii acestuia întrebuințau mult cochiliile de moluște și își mînceau dușmanii. După cum arată informațiile furnizate de săpături arheologice, orașul Atzalan a fost incendiat. Nu-i exclus ca aborigenii din această așezare să nu fi fost străini de piramidele scufundate.

Scunde platforme dreptunghiulare cu un peron deasupra (folosit, probabil, pentru diverse ceremonii) sint de altfel un fenomen obișnuit pe malurile fluviului Mississippi. Dar terase îmbrăcate în piatră există numai în Mexic și Guatemala. W. Kennedy era convins că și el descoperise niște piramide.

Dar să ne oprim puțin asupra istoricului lor. Primele informații despre piramidele din lacul Rock datează de la începutul secolului nostru și se datoresc fraților Claude și Lee Wilson, care ar fi văzut sub apă, în timpul unei vînașii

de rațe, o platformă de piatră. În anul acela lacul secase mult; nivelul apei era cu doi metri mai scăzut decît cel normal. Frații Wilson afirmă chiar că atinseseră cu visele vîrfurile piramidei. Nu s-au păstrat mărturii despre felul cum a reacționat opinia publică la această informație. Mai tîrziu, Claude Wilson a devenit primarul orașului Lake Mills și pînă la sfîrșitul zilelor lui a fost convins de existența „piramidei scufundate”.

La 11 aprilie 1936 stomatologul F. Morgan a văzut trei „piramide” prin cabina deschisă a biplanului său. Era într-una din puținele zile cînd apa la-

Piramidă terestră din America. Cum arată însă cele subacvatice?...

cului era aproape la fel de transparentă ca aerul. Apoi, enigma lacului a început să-l intereseze pe recordmanul mondial la scufundări, M. Noel. În scurt timp acesta a descoperit sub apă o „piramidă” pe care a descris-o astfel: „Avea forma de con trunchiat la vîrf, cu o înălțime de circa zece metri și diametrul, în partea superioară, de un metru, iar în cea inferioară de peste cinci metri. Întreaga construcție era durată din pietre netede și acoperită cu un strat verzui...” Contemporanii lui Noel n-au acordat prea mare atenție afirmațiilor acestuia. Dar recordmanul mondial a apucat să trăiască pînă la recunoașterea descoperirii lui: legende despre piramidele din lacul Rock au fost confirmate.

Piramidele, afirmă W. Kennedy, au fost construite înainte de formarea lacului care, după opinia geologilor, ar fi de origine glaciară și ar fi luat naștere acum mai bine de 10.000 de ani. Așadar exista atunci acolo o civilizație? E o ipoteză care pare să se confirme, întrucît pe fundul lacului Michigan au fost recent descoperite niște cioturi de copaci tăiați de om acum 6.500 de ani.

G. Iisov

Și o altă opinie...

Pot exista pe fundul lacului Rock construcții ridicate de om? Răspunsul la această întrebare trebuie pus în legătură cu obiceiurile și credințele băștinășilor de pe continentul american.

Indienii, cuceritori și aborigeni ai continentului american, venerau lacurile și aruncau în apele lor multe

jertfe: obiecte de aur, argint și pietre prețioase etc. Culti lacurilor este, de altfel, foarte răspîndit și printre indienii de astăzi. În ultimul timp se fac cercetări arheologice în lacuri din Mexic (Chichen-Itza), din zona muntoasă a Guatemalei (Amatitlan) și din Columbia (Guatavita).

Descoperirea lui W. Kennedy va putea deveni o dovadă științifică numai atunci cînd pe fundul lacului va coborî un arheolog, bun cunoscător al vechilor culturi indiene din bazinul Mississippi. Ar trebui, de asemenea, alcătuit un plan amănunțit al amplasării piramidelor și efectuate măsurători, ar trebui descrise construcțiile și determinată natura pietrei din care au fost durate. N-ar fi rău să fie adunate și resturile de oase despre care se spune că ar fi fost găsite pe creasta unei piramide (deși acest lucru pare de mirare) — și datate.

Numai după toate aceste măsurători și investigații s-ar putea lua în discuție cu toată seriozitatea epoca apariției piramidelor, stabiliți poporul care le-a construit, face comparații și paralele istorice. Deocamdată, însă, piramidele din lacul Rock sint un fenomen iest din comun, o enigmă interesantă, dar atît.

Iată cîteva explicații preliminare pe care mi-aș îngădui totuși să le avansez. Piramidele din lacul Rock sint un fenomen neobișnuit, dar nu unic. Platforme similare au mai fost descoperite în bazinul inferior al fluviului Mississippi, în Texasul central și pe țărmul golfului Mexic.

Dacă coborîm spre sud, în statul mexican Tamaulipas, astfel de terase se întîlnesc și mai frecvent. În 1945, o expediție a Universității din Chicago a descoperit, la gurile riurilor Soto la Marina și San Fernando, multe vechi așezări înconjurate de piramide.

Dar să coborîm și mai spre sud, spre țărmul estic al golfului Mexic. Acolo, în statele Veracruz și Tabasco a existat cîndva centrul unei vechi culturi, al unei splendide civilizații create de legendarii olmeci. Popor de mare cultură din epoca precolumbiană, olmecii obișnuiau să ridice construcții în formă de piramide. Construcții asemănătoare, uneori în formă de trepte monumentale, au durat apoi și urmașii lor, aztecii și maya din vechiul Mexic și Guatemala. Erau forme superioare de construcții cu caracter religios — temple — ale căror forme primare, modeste, au putut fi platformele de lut ale indienilor din bazinul cursului inferior al fluviului Mississippi.

Descoperirea de piramide construite, se pare, din piatră, atestă că tradiția înălțării unor asemenea complexe culturale a fost cunoscută și de triburile care locuiau la nord de Mississippi. Nu-i exclus ca piramidele din lacul Rock să fi fost ridicate de strămoșii indienilor cu care s-au ciocnit cuceritorii europeni — englezi și francezi — în timpul colonizării.

Oricum ar sta însă lucrurile nu există nici un motiv ca piramidele să fie presupuse dintr-o perioadă de timp foarte depărtată. Acum zece mii de ani pe teritoriul Americii de Nord rătăceau vînașii primitivi de animale mari — mamuți, elefanți, bizoni (în mileniul șapte î.e.n. primele 2 specii au murit din cauza schimbării bruste a climei provocată de retragerea spre nord a ghețurilor). Populațiile de vînașii se aflau într-un stadiu de dezvoltare atît de primitiv încît nu puteau construi piramide. Astfel de construcții ar fi putut fi ridicate numai de populații de agricultori cu un cult religios și un gim social evoluat, iar astfel de triburi au populat zona de cîmpie a S.U.A. abia la începutul primului mileniu al erei noastre.

S. Sozina

BALET

Facerea lumii, în pași de dans

Compozitorul D. Petrov, libretistii și coregrafii Natalia Kasatkina și Vladimir Vasilov, dirijorul V. Fedotov, pictorul scenograf E. Stenberg, corepetitorii T. Veceslova, T. Legat și T. Baltaceeva, interpreții rolurilor principale I. Sdoviov (Dumnezeu), V. Guleaev și M. Barișnikov (Adam), Natalia Bolșakova și Irina Kolpakova (Eva), V. Parnov și V. Budarin (Diavolul), G. Ragozina (Diavolița), V. Ponomarev, E. Scerbakov, A. Ivanenko, V. Koloșko (arhangheli), M. Vasilieva, Z. Golod, O. Vtorușina, L. Semeneaka, T. Terehova (ingerii) contribuie deopotrivă la succesul spectacolului „Facerea lumii”, noua premieră a Teatrului de operă și balet „Kirov” din Leningrad. Lista trebuie completată însă și cu Jean Effel, cunoscutul pictor-caricaturist francez, ale cărui desene au stat la baza libretului, precum și — oricât ar părea de ciudat — cu marele Michelangelo. Celebra frescă a acestuia, „Nașterea lui Adam”, a fost un izvor de inspirație pentru scenograf.

Cum s-a născut Adam? Înainte de a-l face pe om, Dumnezeu și alaiul lui ingeresc duceau un trai tihnit. Diavolul, care se ținea de drăcil nevinovate ca să nu moară de plictiseală, nu-i prea dădea bătaie de cap. Ba

rost de niște pietroaie și le-a presărat în calea lui Dumnezeu care, neștiind nimic, s-a împiedicat de unul de era să-și rupă piciorul. Furios, a vrut să-l zvirlă cît colo, dar bolovanul era greu și nu l-a putut urni. A trebuit să-și multiplice ființa de nouă ori ca să-și curețe drumul.

Profitînd de agitație, Necuratul a scos — de unde l-o fi scos — mărul și, în ciuda interdicției, l-a sădit la repezeală. Dumnezeu l-a văzut, l-a zgîlțit supărat, dar l-a lăsat în plata Domnului: nu-i era lui de măr, tocmai se pregătea să-l creeze pe Adam.

Adam a fost făcut în chinurile creației. Văzîndu-l, Ziditorul însuși a rămas încîntat de opera lui. Dar cu toate că era om în toată firea, Adam avea minte de copil. Trebuia să i se arate și să i se explice totul: ce să facă cu miinile, cu picioarele. Primii pași ai lui Adam erau nesiguri și Dumnezeu cu alaiul lui se țineau pe lângă dînsul, gata în orice clipă să-l prindă în brațe. Dar Adam s-a pus repede pe picioare și a început să se joace cu ingerii de-a prinselea.

Diavolul a început să-l dea tîrcoale chiar din primele clipe. Iar influența lui asupra întiului om n-a fost dintre cele mai bune. Învăța să nu-l respecte pe Dumnezeu, să meargă nu în două, ci în patru labe... Totuși, nu l-a putut duce definitiv în ispită, fiindcă forțele binelui îl ocroteau.

Prima parte a spectacolului este construită pe acest ton de vervă parodică, de situații comice. Momente hazlii mai există și în partea a doua — cînd Adam îl trimite pe Dracul la... dracu, cînd se pierde cu firea la vederea Diavoliței, întruchiparea ispitei, cînd Dumnezeu trage cu ochiul și copiază formele ei feminine pentru a o face după asemănarea lor pe Eva. Dar o dată cu apariția Evei tonalitatea spectacolului se schimbă.

Cînd cei doi cunosc gustul, nu al mărului, ci al sărutului, se descoperă, se găsesc — primii Romeo și Julieta de pe pămînt — și află adevărata bucurie de a trăi, marea dragostei, neînțeleasă de Dumnezeu și neplăcută Diavolului. De aceea cînd, izgoniți, trec pragul porților raiului, părăsind lăcașul divin, Diavolul, devenit Demon puternic și rău, își varsă asupra lor toată ura distrugătoare. În sfîrșit are o treabă adevărată: să distrugă omenirea chiar din leagăn, să nu-l lase pe om să devină stăpînul pămîntului. Dar omul iese învingător.

Legenda biblică, care a hrănit secole de-a rîndul arta multor popoare, capătă, în spectacolul leningrădean, o nouă formă de expresie, care nu e numai condimentată cu spirit, vervă parodică și comică, dar și pătrunsă de poezie, de sensuri filozofice. Acestea invită la meditație despre bine și rău, despre răspunderea omului față de tot ce e frumos pe pămînt, amintesc despre primejdia care poate amenința omenirea dacă ea nu luptă împotriva forțelor distrugătoare ale raiului.

CINEMA

„Tutorele” la școala pupilei

După o scurtă chibzuință, Mișa Koroedov, eroul comediei satirice „Tutorele”, a hotărît să se instaleze în Crimeea, într-una din stațiunile de pe litoral. Avea mai multe motive să ia această hotărîre. Primul și cel mai important era acela că înțelesese că în orașelul natal, unde toți îl cunoșteau ca pe un cal breaz, nu mai putea trăi fără să muncească. Or, el tocmai asta dorea, să ducă o existență fără muncă. Căci era un trîntor cu principii. De aceea a hotărît să facă „carieră” pe plajă. Va pleca în sud, se va angaja ca salvator și va sta cît e ziuica de mare în barcă, prăjindu-se la soare. Din cînd în cînd va stăvili cu un fluierat strident elanul vreunui nedisciplinat, dornic de afirmare, căruia îi va explica cu ironică superioritate că dincolo de linia de geamandură îl paște primejdia de înec și că el nu-l dispov să-l plătească de bun. Koroedov avea și o adresă unde să tragă în primele zile, pînă se va aranja: chelnerița Liuba, căreia îi făcuse cîndva

un serviciu și credea că poate conta pe ospitalitatea ei. Cu aceste planuri în cap, a ajuns în însorita Kiparisovkă.

Dar acolo socotelile nu s-au potrivit cu cele de acasă. Deslușindu-i planurile Liuba a vrut să-i dea trîntorului o lecție. Și anume, i-a propus să ia sub tutelă o cunoștință de a ei, o bătrînică neputincioasă, care probabil că nu mai are mult de trăit. În schimbul îngrijirii il va lăsa stăpîn peste casă și grădină. Perspectiva de a deveni proprietar la malul mării era cît se poate de ademenitoare. De dragul ei Mișa s-a pus pentru prima dată pe treabă — grădina trebuia îngrijită, iar bătrînica scotea sufletul din el fără milă, de dimineață pînă seara. Curînd s-a lămurit că perspectiva de a rămîne singur stăpîn nici nu se întrezărea măcar: gazda avea o sănătate de fier.

Dînd bir cu fugiții, Koroedov s-a lansat în altă aventură, apoi în alta... Dar în cele din urmă s-a convins că nu se poate trăi fără muncă.

„Tutorele” este o producție „Mosfilm”. Scenariul este semnat de S. Șatrov, regia de A. Mkrțecian și E. Hogi-kean. Interpreții principali sînt Alexandr Zbruev, Klara Luciko și Gheorghi Vițin.

INTERVIU

Debut în familia regelui Lear

— Valentina Șendrikova, cum ați reacționat cînd vi s-a propus rolul Cordeliei din „Regele Lear”?

— **Întîi am fost beată de fericire, dar pe urmă mi-am spus că nu se poate să fie adevărat. Shakespeare, Cordelia, marele cineașt Grigori Kozințev... Și eu, care abia ieșisem de pe băncile Școlii de teatru „Sciukin”...**

Nu e nici afectare, nici falsă modestie. Foarte exigentă cu sine însăși, amabilă, sinceră și serioasă, Valentina Șendrikova trezește simpatie și respect. Nu se poate să n-o crezi.

— Pentru mine, Cordelia însemna numai doi ochi imenși, în care se concentra tot sufletul ei. Ce să fac eu, cu fața mea rotundă, tipic rusească? Încă nu știam că Grigori Kozințev avea o viziune deosebită a personajului: Cordelia este o madonă rurală. „Are fața ca o farfuriară” — spunea el.

Au urmat probele. Debutanta repeta cu diverși Leari. Lucra cu plăcere și sirguință. Și, într-o zi, Kozințev i-a spus: „Probabil că vom lucra împreună”.

— Am înțeles că voi interpreta rolul, pentru că la Kozințev „probabil” înseamnă „precis”. Din clipa aceea s-a terminat cu soluțiile facile. Simțisem, și atunci m-am convins, că voi avea de lucrat cu un erudit, cu un intelectual de anvergura lui Kozințev. Niciodată nu stabileam sarcini concrete; se

Pentru orice eventualitate

pentru dorința-i pasionată de a juca azi mai bine decît ieri și mîine mai bine decît azi.

— Da, am avut parteneri admirabili. Pentru prima oară am jucat cu actorii din republicile baltice și am fost izbită de marea cultură, de distincția lor. Mă gîndesc în primul rînd la Iuri Iarvet, interpretul regelui Lear. Este un actor extraordinar, foarte concentrat, nervos, cu ochi nespus de expresivi. Și ce umor are! Îl văd de minune jucînd Falstaff...

Valentina Șendrikova vorbește despre partenerii ei cu respect și admirație. Nu este însă venerația naivă a unei începătoare față de maeștrii recunoscuți, ci judecata lucidă și critică a unei individualități artistice asupra creației colegilor ei mai experimentați.

Preferințele actriței vorbesc despre diversitatea intereselor, despre originalitatea gustului său. Dostoievski și Cehov, Bulgakov și Pasternak, Jean-Louis Barrault și Nina Urgant, Roland Bikov și Zinovi Gerdt. Visul ei este s-o interpreteze pe Margareta din romanul lui Bulgakov „Meșterul și Margareta”. I-ar plăcea să lucreze cu regizori ca Mark Zaharov, Iuli Raizman. Această ultimă dorință i-a fost, de altminteri, îndeplinită. Raizman a distribuit-o în rolul Larisei din noul lui film: „Vizită de curtoazie”.

Cînd era încă studentă, Valentina Șendrikova a fost angajată în trupa teatrului „Maiakovski” din Moscova, pe scena căruia continuă să joace și acum. Cînd i se pune întrebarea stereotipă — ce preferă, scena sau ecranul, răspunde: „Cînd filmez, nu mă gîndesc decît la teatru, cînd repet sau joc pe scenă, nu mă gîndesc decît la cinema...”

Inesa Moskaleva

REFLECTOR

● Pe platourile din Riga: „In această casă”, un film despre legendarul comandant de oști Jan Fabricius, și „Unsprezece nemuritori”, despre partizanii din Valmier.

● Un careu de ași pentru noul film comico-polițist al lui Henri Verneuil, „Spărgătorul”: Jean-Paul Belmondo, Omar Sharif, Robert Hossein și Renato Salvatori.

● Tinerețea lui Winston Churchill va fi evocată pe ecran de regizorul englez Richard Attenborough.

● Coproducția ungaro-vest-germană „Prințesa ceardășului”, după opereta cu același nume de Kalman, are ca protagonistă o italiancă: soprana Anna Moffo, prezentă frecvent pe ecran. Parteneri: Irene Psotă, Zoltan Latinovits și Laszlo Mezaros.

● „Mici povestiri despre viața noastră” — așa se intitulează filmul pentru televiziune realizat de regizorii L. Kristi și S. Tolmacev. Prin intermediul unor materiale de arhivă ei povestesc — pe scurt — despre tot felul de oameni celebri sau anonimi. Unul dintre eroii este Bernard Shaw, care și-a serbat cea de a 75-a aniversare printr-un volaj în Uniunea Sovietică.

mulțimea să formuleze doar concepția filozofică generală a scenelor, lăsînd actorului o libertate totală de acțiune. Numai că eu sînt femeie înainte de toate și femeile au nevoie să fie conduse de o mină fermă.

Valentina a vărsat lacrimi din belșug. Dar ce conta asta, în comparație cu cea mai modestă satisfacție încercată după o scenă bine jucată? Actrița și-a făcut o chestiune de onoare din a ajunge singură la esența lucrurilor; platoul de turnare a fost pentru ea o școală unde, alături de mari actori, s-a perfecționat sub îndrumarea unui regizor subtil și inteligent. Actrița era respectată pentru spiritul ei de independență, pentru rezistența la eșecuri,

Irina Kolpakova și Mihail Barișnikov, în rolul primilor Romeo și Julieta de pe pămînt...

mai mult, fără să vrea, se făcea părtaș la faptele divine. Cum s-a întîmplat, de pildă, cînd a stîns luminarea aprinsă de Dumnezeu și au rămas amîndoi pe un întuneric ca smoala, orbecînd în beznă și împiedicîndu-se unul de altul. Exasperat, Dumnezeu a strigat: „Să se facă lumină!” Și s-a făcut lumină! Deasupra pămîntului s-a aprins soarele. Ingerii nu mai conteneau minunîndu-se și lăudîndu-l pe Domnul. Iar Diavolul a rămas cu coada între picioare...

Dar n-a vrut să se dea bătut. Pe atunci pămîntul era curat și neted ca o tiopie. Nici o floare, nici un pom nu creșteau pe fața lui. Diavolul a făcut

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

METEOROLOGIE

„Doria” și surorile ei

În fiecare an, ziarele, radioul și televiziunea ne informează despre furtuni catastrofale. În majoritatea cazurilor este vorba de cicloane tropicale, care periclitează navigația și pustiesc uscatul în calea lor. Nu mai tirziu de săptămânile trecute ciclonul „Doria” a obligat statul New Jersey (S.U.A.) să instituie starea excepțională. Dezastrul aproape fără precedent întâmplat în toamna 1970 în Pakistanul de Est va rămâne desigur în istorie. În Atlantic și în regiunea Californiei furtunile de acest tip se numesc uragane (de la cuvântul indian „aracân”), în Asia de Est și de sud-est — taifunuri, în Filipine — baguios, în Australia — willy-willies.

Uraganul „Janette” fotografiat de satelitul meteorologic sovietic „Meteor 7” în ianuarie a.c. aproape de Insulele Chagos din Oceanul Indian. Se vede clar centrul ciclonului.

Cicloanele tropicale nu trebuie confundate cu zonele de presiune mică sau cicloanele de la latitudinile geografice medii și înalte și nici cu vârtejurile de vânt sau tornados, numite și trombe de aer sau de apă, care se nasc la latitudinile mici și medii prin întâlnirea unui front de aer rece cu unul cald, sau a aerului cald și umed cu aer uscat și provoacă pierderi pe o fâșie îngustă de câteva sute de metri și lungă de mai mulți kilometri. După cum o spune și numele lor, cicloanele tropicale apar exclusiv în regiunea tropicelor, fără a se apropia prea mult de Ecuator; astfel, în Atlantic nu au fost înregistrate uragane sub 9° latitudine nordică.

Cicloanele tropicale se prezintă sub forma unor nori circulari asociați cu o zonă de pe sol în care presiunea atmosferică este foarte scăzută. Din cauza rotației Pământului, în emisfera sudică masele de aer se învârtesc în jurul centrului de presiune minimă în sensul acelor ceasornicului, iar în cea nordică — în sens invers. Cicloanele au un diametru de câteva sute de kilometri și sînt adesea însoțite de vânturi cu viteze extrem de mari și de ploți torențiale. Cea mai mare cantitate de precipitații aduse de un uragan în regiunea Atlanticului a fost înregistrată în noiembrie 1909 la Silver Hill în Jamaica, unde, în 4 zile, au căzut 2451 mm (tot atât cât cade într-o regiune de cîmpie din Europa în 4 ani).

La apropierea de coastele continentale sau la trecerea peste ele cicloanele pot da naștere unor valuri uriașe, de 6-7 m înălțime. La originea acestora stau diferențele mari de presiune survenite într-un spațiu foarte restrîns și vîntul care bate în direcția coastei. Dar valurile mai pot fi intensificate și de marea mare maximă care se produce atunci cînd Soarele și Luna își exerci-

tă concomitent influența asupra hidrosferei terestre. Diferențele regionale existente în topografia coastelor și a fundului marin joacă, de asemenea, un rol în dimensiunile și intensitatea valului.

Alte deosebiri esențiale față de cicloanele obișnuite rezidă în structura și circulația celor tropicale. Diferența cea mai marcantă privește centrul uraganului, cunoscut de altfel multor cititori de romane de aventuri marinărești. Contrar depresiunilor de la latitudinile înalte, acesta este „cald”; în plus, el se caracterizează prin puțini nori, un calm relativ și o mișcare descendentă a aerului. Diametrul lui variază între 15—30 km. În jurul centrului se înalță un adevărat zid de nori în care aerul se deplasează în sus. Dincolo de acest zid este prăpăd. Multe catastrofe de la începuturile navigației s-au datorat necunoașterii acestei structuri: cînd o corabie nimerea în centrul taifunului echipajul se credea salvat și în siguranță, dar la scurt timp după aceea era surprins de un vînt turbat venit din direcția opusă. Uraganele cuprind un spațiu mai redus și au o presiune mai scăzută decît cicloanele din zonele temperate. „Camille”, care s-a abătut la mijlocul lui august 1969 asupra sudului Statelor Unite cu viteza de 100 m/s, a avut una din cele mai joase presiuni cunoscute: 905 milibari (minima fiind de 886 milibari). „Camille” a purtat prin aer case cu un etaj și a împins pe uscat nave cu un tonaj respectabil.

Cum se nasc însă cicloanele tropicale? Mai întîi e bine să știm că numai circa 10 la sută din perturbațiile atmosferice mai mici care survin în zonele tropicale și subtropicale se transformă în uragane. Aceste perturbații variază ca structură și dimensiune după modul și locul unde se formează, dar pe măsură ce se apropie de stadiul de uragan încep să semene tot mai mult, astfel încît pînă la urmă cicloanele tropicale au peste tot aceleași caracteristici. Specialiștii au întocmit o clasificare a sistemelor de nori și a diverselor faze de dezvoltare prin care pot trece acestea. De exemplu, majoritatea uraganelor din Atlantic se trag din perturbații apărute deasupra curenților Etiopiei și Sudanului, la nord de ecuator. Vara și toamna se poate forma acolo la fiecare 3—4 zile un „val de presiune” care se îndreaptă spre apus. Dar perturbația nu se transformă în ciclon decît în anumite condiții atmosferice; printre altele, ea trebuie să dea peste o rezervă de căldură și de vapori de apă, care nu se adună decît în anumite porțiuni ale mărilor tropicale și într-un anumit sezon. Astfel, în Atlanticul de sud apa nu depășește niciodată 27° și de aceea acolo nu iau naștere uragane. În nord, însă, din august pînă în septembrie domnesc temperaturi mari ale apei și în acest interval apar 79 la sută din uragane. De fapt, sezonul lor durează din iunie pînă în noiembrie. Locurile predilecte de formare sînt apusul Mării Caraibilor, Golful Mexic, regiunea din jurul Antilelor.

Curînd după ce trec coasta, cicloanele tropicale slăbesc în intensitate din cauza frecării de uscat și lipsei apei calde. Adesea „și pierd direcția” și încep o cursă dezordonată, încrucișîndu-și propriul drum. „Kara” de pildă și-a tăiat calea de 13 ori. În cazuri extreme, uraganele pot persista cîteva săptămîni, ca „Inga” care a ajuns de 24 zile.

— Azi se usucă repede!

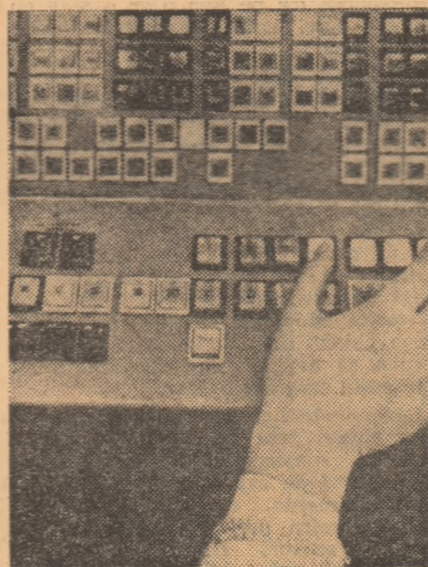
După cum se vede, cicloanele tropicale sînt destul de capricioase. Pericolul pe care îl reprezintă a făcut ca ele să fie studiate intens. Fotografiile luate de sateliții artificiali ai Pământului și cercetările „vînătorilor de uragane” care pătrund cu avionul pînă în centrul furtunilor au lămurit în mare măsură aspectul și structura acestor furii meteorologice. Progresele realizate rezultă și din succesele obținute de mai multe ori prin „inocularea” uraganelor cu iodură de argint sau zăpadă carbonică care au provocat o condensare precoce și au redus intensitatea proceselor meteorologice din nori. Deși operația este foarte scumpă, ea merită totuși să fie întreprinsă. Căci dacă reduce intensitatea uraganului suficient pentru ca pierderile provocate să scadă chiar cu numai 10 la sută, câștigul realizat este de 10 ori mai mare decît costul ei.

ELECTRONICĂ

Depozite automate de informații

Calculul recent arată că în fiecare an se publică pe glob mai bine de două milioane de articole de specialitate și se eliberează peste 300.000 de brevete de invenții. Ele reprezintă însă, dacă ne putem exprima așa, numai o latură — cea mai evidentă — a uriașului torent de informații care devine pe zi ce trece tot mai amenințător. În timp ce cea mai mare parte a lui o constituie informațiile nepublicate, mai ales referate și documentație de producție, care alcătuiesc cam două treimi din infinitul ocean de informații.

Adunarea, depozitarea și prelucrarea cu metode tradiționale a imensului volum de informații ar reclama sporirea de

multe zeci de ori a numărului de colaboratori ai serviciilor respective. Specialiștii caută, de aceea, alte soluții mai puțin costisitoare. Una din ele, recent adoptată în Uniunea Sovietică, s-a concretizat într-un sistem automat de informații tehnico-științifice numit „Referat”. În cursul elaborării sistemului și al introducerii lui în producție a fost creat un bogat fond de informații despre construcția de aparate — domeniu în care este aplicat sistemul — a fost elaborată o limbă, de tip descriptiv, pentru descrierea informațiilor introduse în sistem, au fost realizate noi mijloace tehnice de prelucrare, depozitare, căutare automată și copiere a informațiilor etc.

Dar să vedem mai amănunțit ce este sistemul „Referat”? Să începem cu fondul de informații. Acesta este permanent completat de diversele organizații ale ramurii în care funcționează sistemul. El cuprinde, de asemenea, o serie de aparate de control, mașini de calculat, sisteme telemecanice etc.

Informațiile venite din diverse sectoare sînt primite sub formă de referate, tipărite pe formulare tip, conținînd scurte rezumate ale articolelor din revistele de specialitate, ale prelegerilor, monografiilor cu teme din domeniul respectiv, descrieri de brevete, dări de seamă asupra unor cercetări încheiate și a experienței dobîndite în materie atît din U.R.S.S. cît și din străinătate.

La cerere informațiile sînt apoi căutate de mașini electronice de calculat. Pentru asta, ele trebuie decodificate, transformate în limbaj cifric. Această operație este executată cu ajutorul unor dicționare descriptiv care conțin un număr de noțiuni, definiții și termeni valabili pentru toate referatele

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința și
știința știința știința știința
și știința știința știința și
știa știința știința știința
știința știința știința
știința știința știința
știința știința știința

și avînd fiecare cîte un cod. Codurile sînt imprimate pe cartoteci perforate care se introduc în mașina electronică de calculat unde informațiile sînt transpuse pe bandă de magnetofon. În felul acesta, ele pot fi păstrate mult timp în „memoria” mașinii și „servite” la cerere.

Pe de altă parte, textele referatelor sînt microfilmate pe o peliculă specială care, după o prelucrare corespunzătoare, sînt tăiate de un automat în dimensiuni egale, așa-numite diamicrocarteci, care sînt apoi trimise spre păstrare într-un depozit automat cu o capacitate de două milioane de microcopii. La cerere, depozitul caută automat orice informație pe care o păstrează.

Dar cum găsește sistemul informațiile cerute? Cererile primite de la specialiștii sînt transcrise pe formulare tip și codificate cu ajutorul dicționarelor descriptive amintite mai sus. Formula-rele sînt apoi introduse în calculatorul electronic. Răspunsurile la trei sute de cereri, care trebuie căutate în o mie de referate, de pildă, durează circa o oră. Pentru comparație arătăm că dacă ar fi făcută cu metode tradiționale, aceeași muncă ar dura două, trei săptămîni.

Rezultatele căutărilor sînt „exprimate” sub formă de cartoteci perforate, care indică locurile unde pot fi găsite copiile referatelor din depozitul automat. Cartotecile perforate sînt introduse în depozit și comandă procesul automat de căutare a microcopiilor referatelor care cuprind răspunsul cerut. Durata căutării și copierii unui referat este de cel mult zece secunde.

Microfilmele copiilor care îi interesează pe specialiștii sînt apoi supuse unei prelucrări chimico-fotografice, după care sînt trimise spre linia de copiere electrografică. Acolo se fac copii mărite, pe hîrtie obișnuită, care sînt trimise prin poștă specialiștilor abonați la sistem.

Dacă cererea este urgentă se prelucreză la fel de urgent, iar pentru trimiteră răspunsului se folosește teleximprimatorul sau fototelegraful incluse în sistem.

Deocamdată nu se poate încă calcula eficiența sistemelor de tip „Referat”. Poate fi calculat numai câștigul rezultat de pe urma micșorării timpului de căutare a informațiilor, a scăderii costului lor și a evitării cazurilor de efectuare paralelă a unor lucrări. Iar acest câștig este de cîteva milioane de ruble. De aceea, cheltuielile pentru elaborarea și proiectarea sistemului urmează să fie recuperate în mai puțin de un an.

ZOOLOGIE

Demitizarea monștrilor marini

În toamna anului trecut valurile oceanului au aruncat pe plaja de la Scituete, localitate aflată în Golful Maine, pe coasta răsăriteană a Americii de Nord, cadavrul unui animal necunoscut, cu o lungime de vreo 9 m și o greutate de circa 15—20 tone. Localnicii și curioșii care s-au deplasat spre a vedea senzația n-au găsit cuvinte potrivite pentru a descrie animalul. Un martor ocular a declarat că seamănă cu o cămilă fără picioare. Cadavrul avea un gît lung și subțire, un trup gros prevăzut cu aripioare inotătoare și o coadă

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

lungă. Adică tot atâtea caractere atribuite în mod sistematic celebrilor și misterioșilor monștri marini de către călătorii care pretind că i-au văzut. După toate aparențele s-ar fi părut, deci, că ciudatele ființe, reminiscențe ale unor vremi străvechi, există și adevărat. O dată cu sosirea biologilor în localitate toată lumea se aștepta la relații senzaționale. Dar povestea s-a încheiat cu o scurtă informație care spunea că animalul nu era decât un rechin uriaș intrat în descompunere.

Teoria rechinului nu era avansată pentru prima oară. Cel mai celebru cadavru de monstru marin cunoscut pare să fie cel aruncat în 1808 pe malul unei din Insulele Orkney (la nord de Scoția). Conform descrierilor contemporane, el semăna foarte mult cu animalul eșuat la Scituat. Invățații vremii nu au putut examina monstrul de la Stronsay; pe vremea aceea călătoria până în Insulele Orkney era lungă și anevoioasă, astfel că, până la sosirea lor, marea și-a luat înapoi „darul”. Cercetătorii au avut însă la dispoziție depozitii ale unor martori serioși, câteva schițe și piese anatomice preluate de pe cadavru. Cțiva naturaliști scoțieni au susținut ferm că era vorba de un adevărat monstru marin, de mult căutatul șarpe uriaș (căci în ciuda trupului gros și aripioarelor menționate invariabil în descrierile presupușilor martori oculari, denumirea de șarpe s-a menținut și se menține încă în multe părți ale globului). Alți cercetători au fost de părere că era un rechin parțial descompus. Scoțienii și-au apărat părerea cu ardoarea cu care unii din ei apără astăzi existența monstrului din Loch Ness, dar până la urmă au câștigat partizanii celeilalte teorii.

În 1934, un alt cadavru uriaș a apărut pe plaja din Querqueville (Franța). Atunci a fost menționată pentru prima oară asemănarea animalului cu o cămilă, afirmație făcută din nou la Scituat de un martor care nu cunoștea povestea din Franța. Monstrul de la Querquevil-

— Oricum, anul trecut nu erau încă pe aici bancuri de nisip

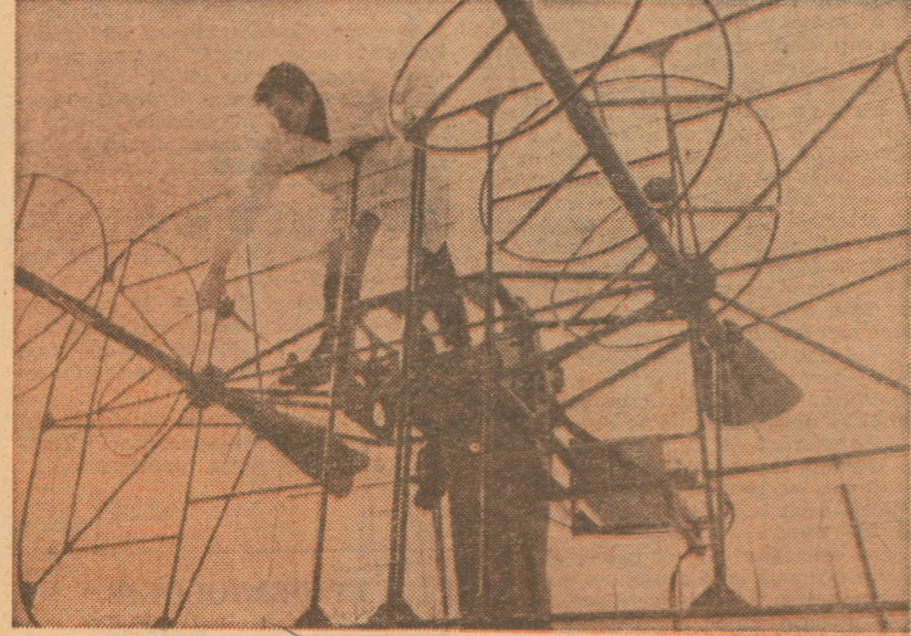
le a fost identificat și el drept un rechin uriaș. Alți cțiva monștri, mai puțin celebri, s-au dovedit a fi tot rechini. Cum s-a ajuns însă la rechin când cadavrele aruncate pe mal nici nu aduceau cu acest animal? Există o specie de rechin, *Squalus maximus*, care s-a născut parcă special pentru a induce în

eroare cercetările. Ca dimensiuni este un adevărat monstru al adâncurilor oceanice, dar ca comportament se deosebește total de semenii săi de la suprafață, fiind pașnic și inofensiv. Masculii adulți au în medie 9 m lungime și pot ajunge până la 12 m. Un rechin uriaș viu arată ca orice rechin. Dar după ce moare, capătă o înfățișare neobișnuită. Branhiile foarte lungi, care îi înconjoară aproape tot capul, se descompun foarte repede și se desprind, antrenând și maxilarele. În felul acesta dispar botul și dinții după care un rechin poate fi recunoscut de oricine. Rămân un craniu mic și coloana vertebrală cu puțină carne prinsă pe ea, care sugerează un gît lung. Cadavru își pierde și extremitatea cozii care nu e susținută de nimic, deoarece coloana vertebrală se oprește destul de aproape de rădăcina ei. Aripioara dorsală și partea ventrală a trupului putrezesc și ele rapid, ceea ce face ca trupul să apară alungit și să-și piardă înfățișarea de pește.

BIOLOGIE

Aerul: un imponderabil care provoacă greutateți

Omul a început să înfruiască biosfera din clipa cind a dat să ardă și să taie pădurile spre a cultiva pămîntul și a îmblinzi animalele sălbatice. Această înfruiere a sporit rapid și per-

Suprastructura unei antene pentru captarea de semnale de pe un satelit meteorologic. Foto: A.P.N.

manent o dată cu dezvoltarea civilizației. Încît astăzi, datorită activității omului, se observă în biosferă deplasarea unor mase considerabile de substanțe și de energie.

Consumul de combustibili extrași din adâncurile Terrei crește cu fiecare an care trece. În ultimii 20 de ani a fost extrasă, de pildă, o cantitate de petrol egală cu 70% din cantitatea totală extrasă din momentul cind omul a început să exploateze bogățiile subsolului: anume 33 de miliarde de tone. La hullă, cifrele respective sînt de 37% și 125 de milioane. La gaze naturale, cantitatea de un miliard de tone a fost de fapt extrasă numai în ultimele două decenii. Combustia acestor combustibili a necesitat 250-300 de miliarde de tone de oxigen. Conform unor estimățiuni recente, atmosfera terestră și apa mărilor conțin acum $1,5 \times 10^{15}$ tone de oxigen. Arderea combustibililor produși n-a reclamat mai mult de două sutimi din acest volum. Și chiar dacă consumul de combustibili ar crește de cîteva ori, „stocul” de oxigen nu s-ar epuiza înainte de cîteva sute de mil de ani.

Așadar, pentru moment omenirea nu este amenințată de primejdia de a duce lipsă de oxigen, dar aceasta nu înseamnă totuși că ea nu trebuie să se îngrijească de rezervarea marilor mase păduroase, principalii producători.

Pe de altă parte, atmosfera terestră conține 0,03% acid carbonic sau circa 2300 miliarde tone. Acidul carbonic absoarbe intens lumina solară. Această proprietate îl va face să joace rolul de geam de seră care lasă să treacă radia-

țiile solare, dar reține razele infraroșii (termice), creînd ceea ce se numește efectul termic.

Principalele surse de acid carbonic sînt gazele vulcanice, izvoarele calde, respirația animalelor și plantelor și, în sfîrșit, activitățile omului. Prin arderea mineralelor combustibile atmosfera primește anual circa 9 milioane de tone de acid carbonic. Se crede că între anul 1970 și 2000 cantitatea de acid carbonic din atmosferă va spori cu circa 20%. Această creștere masivă poate duce la ridicarea temperaturii de pe Pămînt. Un spor termic prea sensibil ar provoca însă topirea ghețurilor și, prin ricoșeu, înălțarea nivelului oceanului mondial.

E adevărat, Konstantin Buteiko, un cercetător din Novosibirsk, a avansat recent un punct de vedere personal, în legătură cu conținutul de acid carbonic din atmosferă, diametral opus opiniilor admise în genere. El a declarat că cercetări făcute în cadrul filialei siberiene a Academiei de Științe a U.R.S.S. au arătat că cele mai răspîndite maladii care afectează sistemul nervos central, inima, vasele, sînt pricinuite de o lipsă de gaz carbonic în atmosferă. Prin sporirea cantității de gaz carbonic din mediul ambiant al bolnavilor, a arătat K. Buteiko, s-au obținut rezultate pozitive în majoritatea cazurilor. La munte — și-a continuat el argumentația — unde conținutul de oxigen din aer este cu circa o treime mai mic, se constată un fenomen de longevitate. Pe baza acestor constatări au fost puse la punct noi metode de tratament al tuberculozei.

Temelia raționamentului lui K. Buteiko este foarte simplă. Se știe că acidul carbonic, CO₂, este principalul material de construcție al lumii organice. Mai știm, de asemenea, că viața a apărut pe Pămînt în prezența unei mari concentrații de gaz carbonic și în absența oxigenului atmosferic. Mai tîrziu, grație biosintezei, cantitatea de oxigen a sporit mult, în dauna acidului carbonic.

Discursul cercetătorului amintit a

provocat reacții foarte diverse printre participanții la recentul simpozion cu tema: „Omul și biosfera”, ținut la Moscova sub auspiciile UNESCO-ului. În general s-a admis totuși că dacă cifrele date de el pot fi discutate, aspectul medical și biologic al concluziilor sale merită să fie reținut, ca o sugestie ce poate fi studiată.

O altă problemă mult dezbătută a fost aceea a conținutului de praf din atmosferă, care a crescut mult în ultimele decenii. Cantitatea de praf care invadează anual atmosfera a fost evaluată la cîteva milioane de tone. Specialiștii nu s-au putut încă pune de acord asupra cauzelor acestei poluări. Ei nu pot încă afirma cu toată certitudinea dacă activitatea vulcanică, eroziunea rocilor sau acțiunile omului contribuie în cea mai mare măsură la starea de lucruri amintită.

Dar un lucru este neîndoios: praful exercită o dublă influență negativă. Cînd se depune în regiunile alpine, el provoacă o topire a ghețurilor din cauza proprietăților sale de absorbție a razelor solare. Cînd se aglomerează în atmosferă creează, dimpotrivă, un soi de ecran pentru radiația solară, ceea ce duce la scăderea temperaturii. Nu s-a avansat, oare, ipoteza că înseși epocile glaciare au fost o consecință a activității vulcanice?

În fine, cîteva cuvinte și despre o altă sursă de poluare a biosferei determinată de activitatea omului: căldura difuză emanată de mașini și de instalațiile energetice. Centralele electrice de pe glob, de pildă, își dublează puterea la fiecare 7 sau 10 ani. Or, căldura difuză — sau altfel spus poluarea

termică — poate duce la o creștere a temperaturii Terrei însoțită de cortegiul respectiv de consecințe indezirabile: din nou topirea ghețurilor etc.

Pentru moment, căldura produsă de industrie nu alcătuește decît cîteva miimi de procent din radiația solară. Ea reține însă atenția specialiștilor din pricină că sporește cu regularitate; către anul 1980 ar putea să ajungă, se crede, la a suta parte dintr-un procent. Dar pentru moment e greu de prevăzut limitele potențialului energetic și, prin urmare, și acelea ale creșterii căldurii difuze.

Simpozionul amintit a dezbătut astfel, sub cele mai variate aspecte, influența dăunătoare a unor activități omeniești asupra mediului ambiant, pentru ca, într-o etapă ulterioară, să se poată preconiza măsurile necesare pe plan mondial pentru protecția naturii.

FIZIOLOGIE

Epifiza, un organ comandat de lumină

Amănunte interesante asupra funcției epifizei la om au fost recent furnizate de către prof. E. Ceasov. Pînă acum, activitatea acestei minuscule glande endocrine, situată în profunzimea creierului, era socotită încheiată în jurul virstei de 18 ani, o dată cu trecerea organismului de la pubertate la maturitate. Conform teoriilor în vigoare, după această virstă epifiza se calcifică și pînă la urmă devine un organ fără nici un rol în organism. Prof. Ceasov afirmă însă că glanda continuă să funcționeze pînă la 60-70 de ani, activitatea ei fiind direct dependentă de starea generală a organismului.

Prin experiențe dificile, cercetătorii sovietici au reușit să izoleze doi hormoni epifizari necunoscuți încă. Pentru a da o idee despre amploarea lucrărilor, menționăm că din epifizele a 30 000 de tauri au fost obținute numai 4 g de hormon. Unul din hormoni pare să fie foarte important. Injectat la șobolani, el a încetinit rapid producția de hormoni hipofizari destinați glandelor sexuale și, de asemenea, a frînat sinteza prolactinei, hormonul care reglează secreția de lapte. Rezultatul decît epifiza exercită un fel de control asupra altor glande, colaborare „negativă” pe care prof. Ceasov o consideră posibilă și chiar necesară.

Activitatea epifizei a fost studiată amănunțit la lumină și la întuneric. Sinteza proteinelor și acizilor nucleici, ca și acțiunile mai multor fermenți au dovedit în mod concludent că activitatea metabolică a epifizei se intensifică la întuneric și scade considerabil la lumină. Cercetătorii au conchis că funcțiile epifizei sînt fotodependente. Pentru a verifica ceea ce le apărea ca o lege, au întreprins o serie de experiențe care le-au confirmat presupunerea: prin intermediul epifizei lumina declanșează diverse procese fiziologice din organismul uman. Acest fenomen este perfect plauzibil, știut fiind că la multe animale epifiza intensifică activitatea de reproducere vara, cînd zilele sînt mai lungi.

Epifiza este deci un organ care analizează ritmul proceselor din mediul înconjurător și face corecturile necesare în procesele vitale din organism. În felul acesta, ea reglează într-o anumită măsură ritmul vieții, a caracterizat-o prof. Ceasov.

Poșta medicului

ADOLPHE — Titu; ALAIN RESNAIS
— București: Staturile dv. sînt între limitele înălțimii medii a populației masculine din țara noastră. Dacă totuși nu vă... satisfac, este necesară în prealabil o radiografie de cot și pumn pentru a se constata dacă mai sînt deschise cartilajele de creștere.

ANTARES 14 — Ploiești: Într-adevăr, în anemia hemolitică Minkovski-Chauffard sau sferocitoza ereditară, cum i se mai spune, splenectomia (și nu splenomegalia, cum spuneți dv.), adică extirparea chirurgicală a splinei, înlătură anemia și icterul. În principiu, fiind o afecțiune enzimatică, cura antiobezitară nu este contraindicată. Totuși, nu opinăm pentru o restricție severă a rației alimentare, în special nu mult sub 2000 de calorii/zi. Veți reduce la minimum consumul de hidrați de carbon, și în special piinea, biscuiții, făinoasele, dulciurile, produsele de patiserie, orezul și aluaturile. Dimpotrivă carnea, peștele, albușul de ou, brînzeturile slabe, laptele smîntînit pot fi consumate în cantități mai mari. Ca medicație, sînt indicate diureticele de tipul Nefrix sau Ufrix, în doze de 1—2 cpr./zi, de două ori pe săptămîna.

DUMITRU BRATU — Com. Scornicești, Jud. Olt: 1) În cura de ingrășare, se recomandă o alimentație bogată caloric, însă fără excese de grăsimi, glucide sau proteine. Ca medicație: Naposin, 3—4 cpr./zi asociat cu Gerovital, în serii de 12 injecții, o fiolă i.m. la 2 zile, 3—4 serii pe an și vitaminoterapie intensivă (Vit. C₃₀₀ 5 cpr./zi, Vitamina B₁₂ 2 cpr./zi, Vitamina B₁₂ 1000 gama o fiolă la 2 zile, Complex B, 6 cpr./zi). 2) În durerile reumatice, Alindor 4—6 drajeuri/zi, apoi doza de întreținere, 1—2 drajeuri/zi. În cursul verii, băi iodo-sulfuroase la Govora etc. 3) Înainte de culcare, Diazepam sau Seduxen 1—2 cpr. asigură un somn liniștit, fără coșmaruri.

ROZALIA B. — Băilești, jud. Dolj: 1) Probele hepatice de disproteinemie (Timol, Takata-Ara) arată într-adevăr o insuficiență hepatică. Prin respectarea unui regim alimentar de protecție hepatică cu multe glucide și proteine, cu puține grăsimi (mai ales animale) și cu multe vitamine, la care se adaugă medicația (Rovitrat, Juvocirrol sau Ripason, Triferment etc., etc.) starea dv. se va ameliora. 2) Sînt fenomene de premenopauză care necesită consultarea unui endocrinolog. 3) În hemoroidi — băi calde de șezut și supozitoare de Hemorzon. 4) În trihomonază: Metronidazol 4 cpr./zi în 4 prize la intervale regulate. Administrarea medicamentului se va face după-masă. Concomitent, comprimate vaginale de Metronidazol (a 500 mg) în fiecare seară, timp de 20 zile, inclusiv în timpul menstruelor. Înainte de a fi introdus, comprimatul trebuie umezit. Spălături vaginale cu produsul Septovag, un plic de 3 g/l apă caldută cu care se vor face irigații.

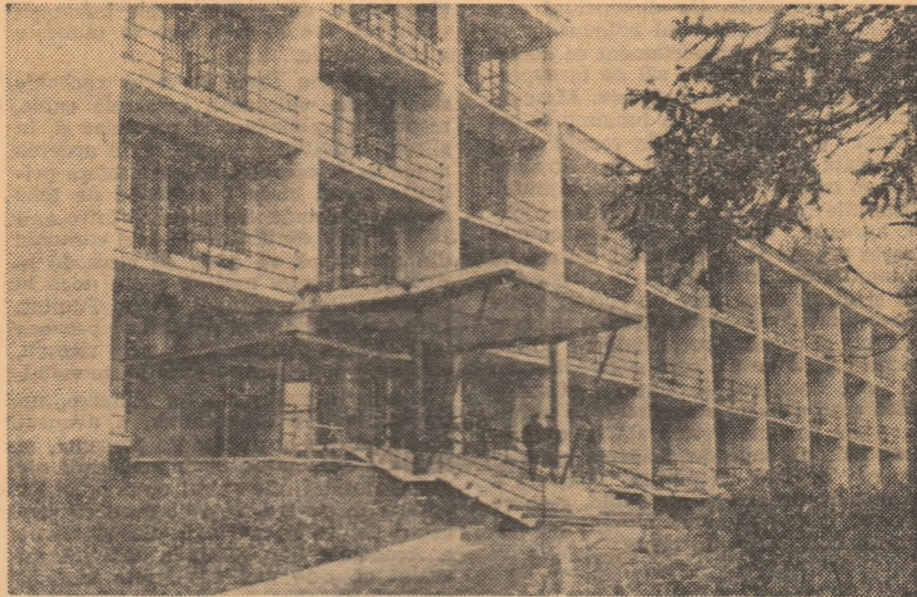
P. S. — București: Citiți răspunsul dat sub Rozalia B. — Băilești la punctul 3.

CSUTAK MARGARETA — Turda: 1) În sindromul nefrotic, repausul prelungit este în funcție de intensitatea edemelor. Regimul alimentar va fi: hipoproteic (1 g proteine/kilocalorie/zi), hipercaloric, 2500—3000 calorii/zi și hiposodat, adică cel mult 2 g sare/zi, normovitaminic. Cantitatea de lichide ingerată zilnic va fi egală cu cantitatea de urină din 24 ore + 600—700 ml. Pentru intensificarea diurezei se folosește Nefrixul în doză de 50—100 mg/zi asociat cu clorat de potasiu 1—3 g/zi. Ca medicație: corticoterapie indirectă (ACTH) și directă (Hidrocortizon, Prednison) în cure de atac și de întreținere, sub stricta supraveghere medicală. 2) Băile de sare sînt contraindicate în cazul dv.

IRINA COȘTEI — Lugoj: Mulțumim pentru aprecieri, însă... cam multe întrebări! Vom răspunde deci „telegrafic”. 1) În general în formele cronice de tetanie, valorile calcemiei sînt în jurul a 7—8 mg/100 ml (normal 10 mg/100 ml), deci este o hipocalcemie. 2) Imobilizarea în poziție culcată fără nici o pernă sub cap. 3) Prin dușuri alternante reci și calde sub jet puternic și fricțiuni energice cu un prosop aspru. 4) Imediat după revenirea menstruației. 5) Uneori se produc tulburări hormonale cu tendințe obezitare. 6) Asupra acestei probleme citiți articolul „Dialog despre... carie” publicat în nr. 28/1971 al revistei noastre. 7) Poate fi un simptom de hipertensiune arterială. 8) Baia de brad se face la 2—3 zile și se recomandă celor anemici, convalescenți, copiilor slăbiți, scrofuloși, cu eczeme, urticarii. 9) Gălbenușul crud, firește.

P. G. — Arad: Împotriva acestor neplăcuți paraziți ai plantelor vă recomandăm fricțiuni cu: Rp. D.D.T., camfor pulbere, amidon cite 2 g, lanolină, vaselină cite 5 g.

RAISI — București: Morfinismul cronic sau morfinomania este adeseori greu de recunoscut. Mulți bolnavi, dar nu toți, prezintă pupilele contractate. Pot exista urme evidente de ace de seringă la nivelul pielii, mai ales în zonele la care bolnavul are un acces ușor, adică în porțiunile anterioare. De asemenea, se poate cerceta urina pentru a depista existența morfinei. Singurul test de diagnostic absolut sigur pentru morfinomanie este însă apariția simptomelor tipice de abinență (lacrimație, căscat, strănut, transpirație, anorexie, tremurături, agitație, iritabilitate, slăbiciune musculară, midriază, febră, creșterea frecvenței respirației, răciră tegumentelor etc.) la întreruperea bruscă a substanței.

Preventoriul „Romantica” din Mejdurecensk (Siberia)

PROFILAXIE

Pentru a preveni hipertensiunea...

Tensiunea arterială mărită este astăzi una dintre bolile cele mai frecvente. De aceea cunoașterea ei și a unor mijloace care o pot preveni este necesară. Fiind vorba de o afecțiune cronică putem astfel evita, eventual, înrăutățirea ei sau obține o ameliorare, iar uneori chiar vindecarea.

Cauzele frecvenței hipertensiunii se datorează mai multor factori, cei mai importanți fiind: supraalimentația, constipația și iritațiile neuropsihice.

Pentru a-i preciza diagnosticul nu e suficient un singur examen, întrucît este posibil ca o iritație de moment sau un aliment pe care organismul nu-l tolerează (eventual un aliment alterat), să provoace o trecătoare creștere a tensiunii arteriale, fără ca aceasta să se mai repete ori să necesite vreun tratament medical. În vederea stabilirii diagnosticului, primul examen e bine să se facă nu după o zi de muncă, ci din contră după o zi de odihnă.

S-au elaborat diferite tabele pentru „catalogarea” tensiunii arteriale, ale cărei limite variază după vîrstă. Se admite astfel că după vîrsta de 40 de ani, tensiunea arterială nu trebuie să depășească 150 mm. Dar tensiunea crește o dată cu vîrsta, iar la femei tensiunea e mai ridicată decît la bărbați, atingînd valori de 220 mm.

Unii cercetători sînt de părere că tensiunea normală ar fi tensiunea maximă corespunzătoare sistolei cardiace de 100, plus numărul anilor, adică la un om de 70 de ani ar trebui să fie de 170 mm. Tensiunea minimă ar fi jumătate din cea maximă plus 1, adică la o tensiune sistolică de 120 mm, tensiunea minimă diastolică ar fi de 70 mm. După alți cercetători, la o tensiune maximă de 150, tensiunea minimă normală ar fi 90—110 mm. Aceste constatări acreditează părerea că de la individ la individ există abateri și deosebiri tensionale care nu pot fi imputabile nici vîrstei, nici condițiilor sociale de viață sau alimentației ori unui factor patologic determinant.

Tensiunea maximă poate prezenta însă variații mari în funcție de: munca din timpul zilei, abundența mesei, constipația prelungită, prezența unor iritații nervoase. La femei, ea crește înaintea menstruației, în timpul ei și cîteva zile după, variații care la rîndul lor sînt fiziologice.

Tensiunea arterială crescută se datorează însă uneori și afecțiunilor unor organe. Fenomene de mîrire a tensiunii arteriale dau în primul rînd bolile infecțioase, după care urmează — în ordinea frecvenței lor — bolile endocrine, unele boli de inimă și vase sanguine, intoxicațiile și — la unele femei — graviditatea. De altfel și bolile rinichilor dau naștere la hipertensiune arterială, tratarea și vindecarea lor fiind urmată și de normalizarea tensiunii arteriale.

În afară de cauzele enumerate mai sus, mai există o formă de hipertensiune, zisă esențială, a cărei cauză determinantă nu se poate descoperi, deoarece nu se poate pune în evidență nici un organ bolnav. În hipertensiunile cu cauză cunoscută, tratînd boala care le provoacă apariția, se obține și normalizarea tensiunii arteriale.

Putem însă preveni apariția hipertensiunii? Răspunsul e pozitiv. Care sînt deci mijloacele profilactice de aplicat, începînd mai ales de la vîrsta de 40 de

ani, chiar dacă omul nu suferă de nici o boală și nu prezintă nici un simptom îngrijorător?

În primul rînd trebuie evitat fumatul, fie că e vorba de țigarete, de țigări sau de pipă. Suprimarea fumatului este un mijloc preventiv nu numai contra hipertensiunii, ci și contra cancerului pulmonar.

Alcoolul, sub orice formă, consumat în cantități mari ridică tensiunea și provoacă leziuni grave ale ficatului (ciroză).

Pentru evitarea hipertensiunii, dieta va trebui în primul rînd să asigure o bună funcționare a întregului tub digestiv.

Regulile de bună funcționare încep cu masticarea, alimentele trebuind să fie adică bine mestecate, fie că sînt solide, ca piinea, fructele etc., fie că sînt moi, ca produsele lactate. Fiecare înghițitură trebuie bine „plimbată” în gură pentru a se amesteca cu saliva care este strict necesară pentru o digestie normală. Înghițirea alimentelor fără a fi bine mestecate produce deranjamente ale funcționării aparatului digestiv, boli a căror vindecare este foarte dificilă. Alimentele trebuie să fie călduțe, nici reci și nici fierbinți. Ele trebuie să fie proaspete, neținute nici la frigider mai mult de 3—4 zile.

Somnul face și el parte din cura preventivă. Trebuie dormit noaptea cel puțin opt ore și o jumătate de oră după masa de prînz. Gimnastica este de asemenea binevenită.

Conformîndu-ne indicațiilor de mai sus putem obține bune rezultate în combaterea și prevenirea hipertensiunii.

EPIDEMIOLOGIE

O boală despre care se vorbește: hepatita virală

În toată lumea, extinderea hepatitelor virale este un fapt cert. Se prea poate ca aceasta să se datoreze unei alimentații prea abundente, abuzului de alcool și de medicamente, precum și — în special — unei sensibilități crescute a ficatului. S-au mai putut diagnostica, de asemenea, cazuri de hepatită virală, în forme grave, declarate după transfuzii de sînge sau după injecții intravenoase.

Puterea obișnuinței.

Desen de I. Cerepanov

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap escula

Boală infecțioasă ce se propagă numai la oameni, hepatita virală este o afecțiune complexă cu diverși agenți patogeni. Ea se caracterizează prin leziuni ale ficatului care, netratate, pot genera ciroze atrofice ale acestui organ. Dar, din cauza simptomelor, ea este mai întotdeauna confundată cu alte boli, ceea ce poate da loc la diagnostice greșite. Căci hepatita virală poate fi însoțită sau precedată de tulburări respiratorii, cardiace, de convulsii sau chiar de leziuni gastrice, intestinale, renale. Ceea ce înseamnă că trebuie privită ca o boală generală, cel puțin la început. Izolarea virusului nu s-a putut încă realiza, rămînînd unul din marile și principalele obiective ale cercetătorilor de specialitate. Mai mult chiar, unii virusologi — în special acad. St. S. Nicolau și școala românească de inframicrobiologie — sînt de părere și au adus dovezi despre existența unei „familii de virusuri hepatice”, dintre care evidente par a fi cel puțin două: virusul hepatitei epidemice (infecțioase) și virusul B al hepatitei serice (prin injecții și transfuzii).

Din fericire, cea mai mare parte a hepatitelor virale sînt benigne. După vindecare ele nu lasă nici un fel de urme. Durata bolii nu este mai mare de trei săptămîni (maximum o lună) cu toate că fenomenele inflamatorii pot persista și după acest termen. Sînt posibile și recidivele, mult mai rare însă. Perioada de incubație ține cam între 15 și 40 de zile pentru virusul A și de la 40 la 160 zile pentru virusul B. Acesta din urmă pătrunde în organism adeseori datorită unei transfuzii cu o seringă al cărei ac a fost folosit în mod consecutiv la două persoane — fără a fi fost sterilizat suficient după ce a fost folosit la cea dintîi — ori în urma unei vaccinări. Forma obișnuită de manifestare a hepatitei virale este culoarea galben-deschis pe care o capătă pielea bolnavului. În același timp, ficatul bolnavului se mărește (hepatomegalie).

Avînd încă destul de multe necunoscute, tratamentul acestei boli rămîne dificil. Oricum, trebuie menajat, în primul rînd, ficatul, căci cazurile neglijate pot provoca masive distrugerii ale celulelor hepatice. Tratate din timp, 80—90 la sută din cazurile de hepatită sînt total vindecabile. Celelalte cazuri evoluează în hepatite cronice. Bolnavul trebuie să stea în pat trei săptămîni, orice efort fizic fiindu-i interzis cel puțin trei luni. În formele severe s-au încercat tot felul de tratamente, dar nici unul n-a dat rezultate optime. Trebuie citat, în special, tratamentul cu corticosteroizi, hidrolizate hepatice și anabolizante de sinteză.

Abuzul de grăsimi, de alcool, ca și folosirea în cantități mari a medicamentelor pot favoriza hepatita virală. O viață cumpătată și un regim alimentar sobru, fără excese reprezintă deci un mijloc profilactic împotriva acestei boli infecțioase.

SOMALIA

Ultimul leopard

Satul era departe de drum, lângă malul abrupt al unui riu care izvorăște din munții Etiopiei. După ce primește o sumedenie de afluenți mari și mici, albia riuului se lățește mult și apa capătă o culoare verzuie, tulbure. Pe măsură ce se apropie însă de ocean, riuul devine calm, apoi se ramifică în multe brațe și, transformând în mlaștină un mare teritoriu, dispăre complet fără să ajungă pînă la ocean.

Riuul se numește Uebi Scebeli — „Riuul leopardului”. Somalia are, de altfel, mulți leopardzi. Chiar și stema republicii înfățișează doi leopardzi sprijinind un scut cu o stea în cinci colțuri.

Era o vreme cînd în sat veneau deseori vînători străini, căci pielea de leopard este extrem de scumpă și prețul ei continuă să crească. Acolo în sat o piele costă peste 600 de dolari, dar în capitala Kenyei cel puțin 2000 de dolari.

Puțini vînători se încumetă însă să infrunte fiara. Se spune că în toată Africa nu există mai mult de 150. Vînătorii străini, în special cei americani, au fost întotdeauna însoțiți de localnici, care le erau deopotrivă servitori și hăitași.

astfel de vînătoare mi-a fost relatată de bătrînul Abdalla pe care l-am cunoscut pe malul lui Uebi Scebeli. Ședea pe o creangă groasă a unui copac aplecat peste riu. Mai întîi am crezut că pescuia. Dar apoi mi-am amintit că somalezii nu obișnuiesc să pescuiască în rîuri și le displace profund cînd vād străini făcînd asta.

— Dacă am vînat leopardzi ? mi-a repetat bătrînul întrebarea. Am vînat. E un animal crud. Dar mai ales unul din ei mi-a lăsat o amintire cumplită, pentru toată viața. A fost ultimul meu leopard. După aceea n-am mai vînat. Nu m-aș fi dus nici atunci, dar m-au ispitit 200 de șilingi...

În clipa aceea privirea bătrînului s-a întunecat. Mi s-a părut chiar că în ochi i se iviseră lacrimi. Apoi încet, amintindu-și parcă fără să vrea de acel trecut, a început să istorisească ultima lui vînătoare.

Vizitatorul străin care venise în sat cu mașina se opri în fața colibeii capeteniei așezării.

— Am venit să vînez leopardzi, a explicat el localnicului care se apropiase de mașină. Îmi trebuie un însoțitor bun. Am să-ți plătesc și ție pentru ajutor și însoțitorului. După care a scos o bancnotă de cinci dolari.

— Însoțitori avem mulți, a căutat să-l convingă capetenia satului. Am să vi-l dau pe cel mai bun. Numai că nu e deajuns unul. Trebuie doi sau trei, pentru că la vînătoare se pot întîmpla multe.

— Și cît trebuie să plătesc de fiecare ?

— 150 de șilingi, domnule.

— Am nevoie de un singur însoțitor. Am să-i dau 200.

— Cheamă-l pe Abdalla, a strigat capetenia către niște copii care se aflau în preajmă.

Abdalla locuia la marginea satului. Avea cea mai săracă colibă. A răspuns imediat la chemarea mai marelui său.

— O să mergem amîndoi la vînătoare de leopardzi, i s-a adresat scurt americanul. Ai să capeți 200 de șilingi. Abdalla a tăcut. Era obișnuit cu vînătoria. Doboříse antilope, struți, ba chiar și lei. Dar nu-i plăcea să vîneze leopardzi, căci cunoștea bine ferocitatea și perfidia uriașei pisici pătate.

Atacurile leopardului sînt îndrăznețe și neașteptate. Trupu-i puternic zboară în aer ca o torpilă și în clipa următoare fiara și începe să-și sfîșie victima. Și nu e ușor de înfruntat acest ghem de mușchi, energie și cruzime.

— Nu cumva te temi de pisica asta ? l-a întrebat americanul, atingînd exact punctul cel mai sensibil al somalezilor, care-i disprețuiesc pe fricoși.

Și apoi nici cei 200 de șilingi nu erau de lepădat. Abdalla și-ar fi putut cumpăra cu ei o capră, o oaie, ceva de îmbrăcăminte pentru nevastă și copii, dulciuri... Pe plantație trebuia să lucreze două sau chiar trei luni pentru o asemenea sumă.

Vînătoria a început bine. În prima zi vînătorul străin a ucis un leopard, a doua zi încă unul și tot atunci a prins, cu ajutorul lui Abdalla, doi pui de leopard și a tras în mama lor care însă, rănită, s-a mistuit în hățiș.

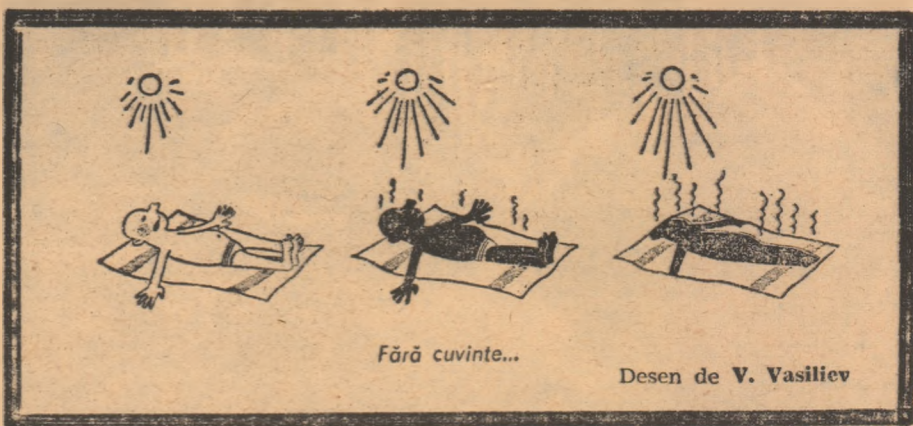
— Să plecăm domnule, să plecăm cît mai repede, l-a rugat somalezul pe vînător, în timp ce vira cei doi pui în sac. Se poate întîmpla o nenorocire. Fiara n-o să renunțe prea ușor la ei.

— Stai pe loc, s-a răstit la el vînătorul și s-a repezit în hățiș.

Abdalla a rămas singur, cuprins de negre presimțiri. Tocmai voia să se aplece ca să vadă ce făceau puii în sac, cînd o lovitură puternică în umăr l-a zvîrlit la pămînt. Izbutind să se întoarcă, a apucat animalul de gît. Dar ghearele fiarei i se infipsează adînc în carne și-i sfîșiaseră pielea. Simțea că mîna stîngă nu-i mai da ascultare. În cumplită înclăștare a izbutit totuși să scoată cuțitul de la brîu și să-l împlînte în trupul leopardului.

— Și, după aceea ? am rupt eu tăcerea care se lăsase.

— După aceea am zăcut mult timp în spital. Leopardul îmi rămîse rău mîna.

ITALIA

Atmosfera „cetății eterne”

Roma e supranumită de multe veacuri cetatea eternă. Probabil că de asta, cînd te apropii de oraș, ești cuprins de o anume emoție. Emoția în fața vesnieicii ? Nu-i exclus...

Prin tereastră compartimentului se zărea un zid vechi de cetate construit, poate, din prințele cărămizi fabricate în lume. Lîngă el se află o gară, foarte modernă, durată aproape în întregime din sticlă. Oamenii forfoțesc în ea ca într-un acvariu. Numele gării are o semnificație deosebită: Terminul, sfîrșit de drumuri. Al drumurilor de pretutindeni care duc spre Roma.

Glasurile ghizilor, funcționarilor de hoteluri și hamalilor care-și ofereau insistent serviciile se amestecau între ele, în aer plutea un puternic iz de mincare, iar ici-colo, prin golerile lăsate de mulțime se zăreau coperți de reviste și ghirlande de bilete de loterie.

Sînt orașe care din prima clipă te cuceresc sau te lasă indiferent, te resping. Roma, care uluiește prin particularitățile și contrastele ei, nu face parte din nici una din aceste categorii. Cu Roma nu te poți împrieteni imediat ; orașul te ține parcă la distanță, te cîntărește după îmbrăcăminte, pungă și pătura socială, ca să-și dea seama unde te poate lăsa să patrunzi. De obicei, între un oraș și locuitorii lui există o înrudire, care în Roma lipsește. Aici orașul privește de sus mulțimea de oameni care forfoțesc pe străzi și străduțe și la suvoitul de mașini care, fără să dea cuiva prioritate, trec în goană pe lîngă Colosseum.

La Roma trebuie să te grăbești de două ori, pentru că te afli într-o capitală. Dar oamenii sînt aceiași ca pretutindeni în Italia — generoși cu zimbetele, prietenoși. Dacă cineva te calcă în timp ce urci într-un autobuz, îți cere imediat scuze, te roagă să-l ierți. Și totuși Roma e un oraș obositor, trebuie să ai răbdare.

Neapolul se exaltă singur în cântonețe. La Roma însă rareori se aud cîntece. Ea nu poate fi cumpărată cu un lirism dulceag, ci cere să fie servită. După cum nu este par prielnică nici pentru odihnă, pentru distracții, căci e mult prea aglomerată, iar locuitorii mult prea ocupați. Am încercat să mă plimb, cu un prieten, pe Corso, care mai este încă socotită arteră principală. Dar n-am putut pentru că trotuarul este extrem de îngust, incit mașinile sînt gata să-i lovească pe pietoni. Iar dacă aceștia ar fi întrebați : e frumoasă Roma ? ar răspunde, probabil, că n-au timp să vadă asta. Pentru ei Roma înseamnă slujbă, înseamnă carieră.

Dar și ei trebuie totuși să respire undeva. Unde însă ? Lîngă monumetele antice ? Nu, căci acestea sînt invadate de turiști. Locuitorii Romei ies seara în piețe, de pildă în piața Navona cu celebrele-i tintini.

Intr-un oraș cu climă uscată fîntinile sînt un loc de recreație. Orașenii se așează pe bordura de piatră cu spatele la jeturile de apă. Iar duminica dejunează acolo, în aer liber, cu toată familia, inclusiv copiii în fașe care stau în cărucior lîngă mamele lor.

Piețele din Roma, cele în care accesul mașinilor e interzis, sînt adevărate oaze. Acolo, locuitorii își pot deschide larg ferestrele fără a se teme că în casă le va năvăli miros de benzină sau zgomot de mașini ori se pot plimba nestingheriți pe stradă, fără a se teme să fie călcați de mașini.

Vedere din Mogadiscio

Foarte rău. Credeam că n-am să mai scap cu viață. Dacă n-ar fi fost doctorul aș fi ajuns de mult la Allah. Americanul i-a dat doctorului cei 200 de șilingi care mi se cuveneau mie pentru vînătoare.

Un alt curs de apă important din Somalia este Giuba. La vărsarea lui în Oceanul Indian se află Chisimaio, cel mai sudic oraș din țară. Voiam să pornesc într-acolo la sfîrșitul lui iulie.

— Nu merg, mi-a spus șoferul somalez solicitat. Acum nu se poate circula cu automobilul.

Și a început să-mi relateze pătania unui funcționar din Chisimaio ; acesta riscase să plece cu un Land Rover spre capitală. Își anunțase sosirea printr-o telegramă, făgăduind să ajungă la destinație pînă seara. Dar n-a ajuns în ziua aceea și n-a ajuns nici a doua zi. Încît i s-a trimis o remorcă în ajutor. Numai așa a putut fi scoasă mașina din noroi. Funcționarul a ajuns la Mogadiscio abia după cinci zile.

În Somalia, iulie este luna cea mai rece. Bate un vînt răcoros, cad frecvent ploii torențiale, iar temperatura scade uneori pînă la +28 °. Ceea ce se simte imediat, incit seara trebuie să te îmbraci ceva mai gros. Ca să nu mai vorbesc despre localnici care se înfășoară chiar în pleduri.

Încît, după refuzul șoferului, am plecat cu avionul.

Lipit de hublou, priveam mereu pă-

această muscă. Există vreo 20 de specii. N-am de gînd să descriu acum caracteristicile speciei numite „de fier”, dar menționez că atunci cînd o asemenea muscă este descoperită într-o încăpere toate treburile sînt lăsate baltă pînă cînd primejdiaosa gînganie e distrusă. Ceea ce nu e însă o treabă ușoară. Musca zboară repede și în linie dreaptă. E greu de prins, și la fel de greu de ucis. Am încercat să strivesc una cu tocul pantofului pe ciment și n-am izbutit. Probabil că de aceea e și numită „de fier”. De obicei, după ce e capturată, e învelită în hîrtie, strivită cu o piatră și apoi arsă.

Musca se hrănește cu singe de animal și om. Nouă din cele 20 de specii transmit niște boli primejdiaose pentru om și animale domestice. Prin înțepătură, musca introduce în rană agentul bolii somnului. Mai întîi omul simte dureri în ceafă, începe să febricitze și i se umflă ganglionii cervicali. Apoi apar tulburări ale activității cerebrale, bolnavul începe să slăbească, devine somnolent și în cele din urmă moare.

În sudul republicii, mai cu seamă în zona fluviului Giuba, musca țete este răspîndită pe un mare teritoriu — nelocuit de om. În schimb acolo trăiesc multe animale sălbatice, care au dobîndit o imunitate naturală împotriva primejdiaosei insecte.

A. Korolcenko

V. Drujinin

globeu
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

CONCURSUL

„Cea mai bună fotografie realizată cu
prilejul excursiilor în U.R.S.S.“

REGULAMENT

Ministerul Turismului organizează în perioada 1 septembrie—31 decembrie a.c. concursul „Cea mai bună fotografie realizată cu prilejul excursiilor în U.R.S.S.“.

Concursul este deschis tuturor celor care participă la una din excursiile organizate în U.R.S.S. de către Oficiul Național de Turism „Carpați“.

Se recomandă concurenților ca la realizarea fotografiilor să aibă în vedere următoarea tematică :

- VEDERI GENERALE DE PREZENTARE A ORAȘELOR VIZITATE ;
- ASPECTE DIN ZONELE TURISTICE DE PE TRASEUL PARCURS ;
- REDAREA ÎN IMAGINI ARTISTICE A MONUMENTELOR ISTORICE ȘI DE ARTĂ DE PE TRASEUL PARCURS ;

Imaginile fotografice pot reda și orice alte aspecte din timpul excursiei, din programul grupului de excursioniști români, cu condiția ca imaginile să poată fi localizate și recunoscute datorită elementelor caracteristice zonei sau localității în care au fost realizate.

Concurenții pot prezenta maximum 10 fotografii alb-negru sau color, obligatoriu la formatul 18/24.

Premiile pentru cele mai reușite fotografii vor fi acordate de Direcția Generală pentru Turism Internațional de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S.

Rezultatele concursului vor fi publicate în ziarele „România liberă“ și „Veac nou“ în cursul lunii martie 1972, iar premiile vor fi decernate la o dată care se va comunica ulterior.

Fotografiile pentru concurs se primesc cu începere de la 1 decembrie 1971 și până la 1 februarie 1972 (data poștei).

Concurenții sint rugați să-și comunice numele și adresa exactă.

Lucrările se vor expedia pe adresa : Ministerul Turismului — Agenția „Publiturism“ — Str. Luterană nr. 13, sectorul 7, cu mențiunea : Pentru concursul „CEA MAI BUNĂ FOTOGRAFIE REALIZATĂ CU PRILEJUL EXCURSIILOR ÎN U.R.S.S.“.

IN MAGAZINE CONFECȚII BĂRBĂTEȘTI
PENTRU TOATE CONFORMAȚIILE ȘI SEZOANELE !

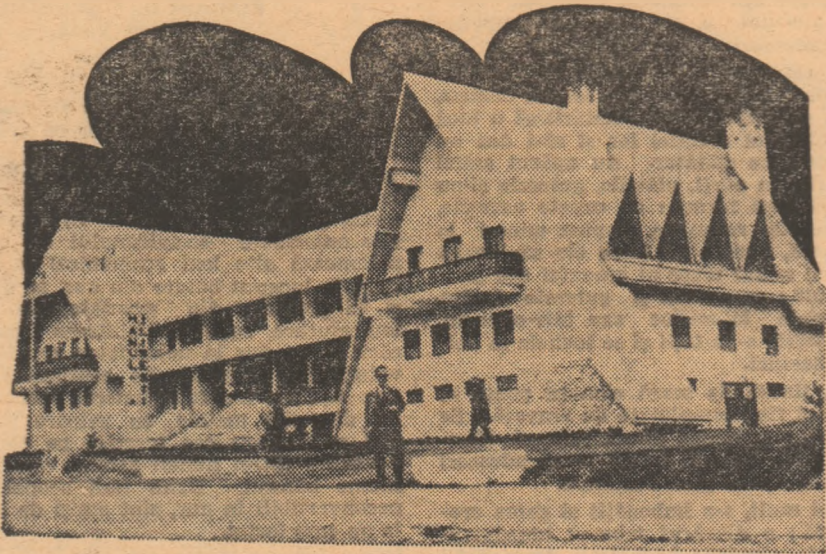
- a) confecții pentru conformația slabă măsura 42—54, etichetă galbenă
- b) confecții pentru conformația normală măsura 42—58, etichetă verde
- c) confecții pentru conformația plină măsura 46—58, etichetă albastră
- d) confecții pentru conformația corpulentă măsura 50—60, etichetă roșie

(1897)

LA 23 KM DEPARTARE DE SUCEAVA, O NOUA UNITATE
A COOPERĂȚIEI DE CONSUM

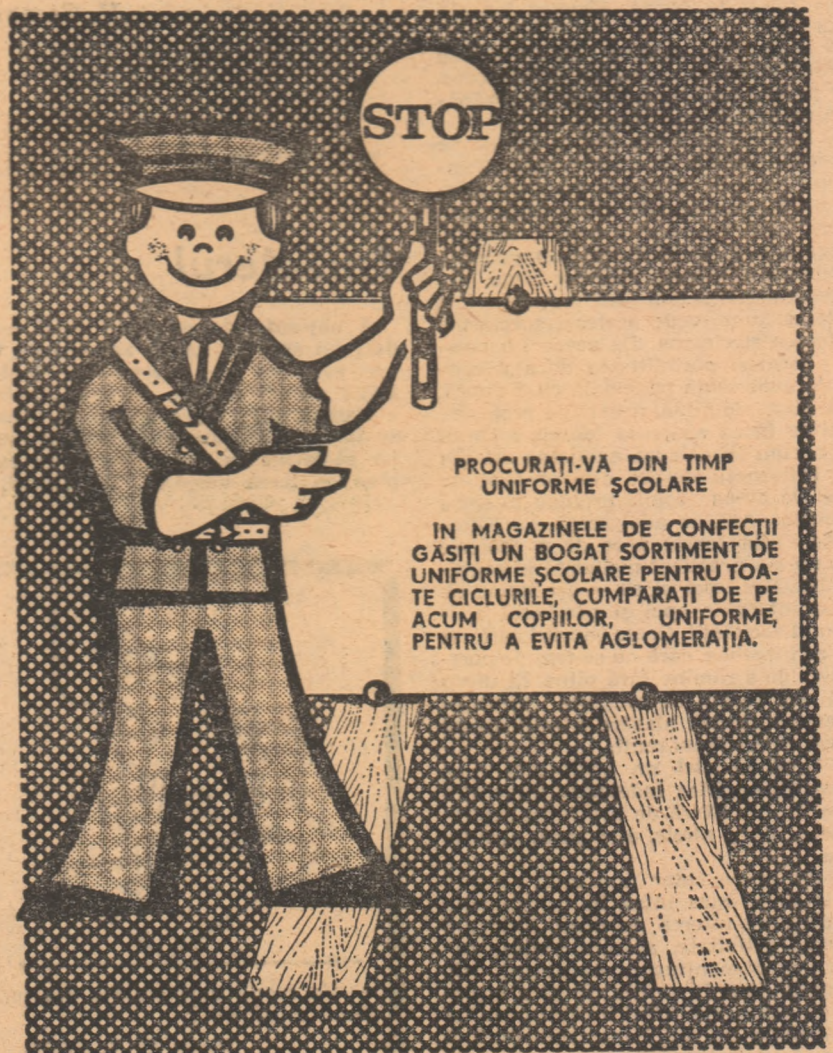
MOTELUL

ILISEȘTI

- camere confortabile, cu baie
- restaurant
- camping cu căsuțe familiale

La numai 1 km depărtare de motel, făcând o plăcută plimbare, ajungeți la stina Ilișești unde puteți servi delicioase preparate specifice.

PROCURAȚI-VĂ DIN TIMP
UNIFORME ȘCOLARE

ÎN MAGAZINELE DE CONFECȚII
GĂSIȚI UN BOGAT SORTIMENT DE
UNIFORME ȘCOLARE PENTRU TOATE
CICLURILE, CUMPARAȚI DE PE
ACUM COPIILOR, UNIFORME,
PENTRU A EVITA AGLOMERAȚIA.

Această vîrstă dramatică...

— Mihail Ancearov, ce credeți, ca scriitor, despre „vîrsta primejdiei”?
— Perioada adolescenței este perioada cea mai dramatică din viața omului. Și mi-e teamă că nu sîntem destul de conștienți de asta.

Copilul trăiește cumva în afara societății. Pentru el societatea înseamnă casa, părinții pe care trebuie să-i asculte. Fă așa, nu face asta. De ce? Pentru că ești mic.

Devenind adolescent, începe însă să-și pună întrebări, să se compare și să se confrunte cu cei din jur. Se desprinde din masa generală, începe să se comporte față de sine ca față de o individualitate, cu toate problemele care decurg de aici. E momentul orientării. Cel mai delicat și cel mai important. Pentru că nu e vorba numai de devenirea individuală, ci și de aceea socială. Acum, cînd adolescentul începe să se simtă membru al societății, intervin criteriile morale, criteriile conștiinței, se formează caracterul social. Și teamă mi-e că nici de asta nu sîntem destul de conștienți.

E ca și cum adolescentul ar coborî pe pămînt. Un moment foarte greu. Acum ar trebui să i se explice că nu-i nimic înfricoșător în asta, că e foarte

minca. Adolescenții trebuie să știe că practicarea unei munci neinteresante este ca o mobilizare. Societatea are nevoie, deci trebuie ajutat.

Dar de ce eu? s-ar putea întreba, firec, unii dintre ei. De ce tocmai eu? De ce? Din o mie de motive. Fiindcă societatea este un organism viu, în care se pot ivi micro și macro-situații — începînd cu aceea că la doi pași de casă se construiește o nouă uzină și terminînd cu eșecul la examenul de admitere la universitate. Societatea poate garanta numai lucrurile esențiale pentru viață, ea nu poate garanta nimănui că nu va fi pus în situații neplăcute sau chiar dificile.

— Adolescenții au nevoie de un idol. Întotdeauna găsesc pe cineva de care să asculte, pe care să-l urmeze. Pe ce criterii și-l aleg?

— La vîrsta adolescenței tatăl și mama sau dirigintele clasei încetează să mai fie singura autoritate. Din păcate, nu întotdeauna noul „idol” e vrednic de aura lui. Dar să vedem care sînt criteriile. În copilărie am avut și eu un idol, un băiat mai mare din curtea noastră. Purta un moț pe frunte și o șapcă la modă pe atunci. Cînd și-a mai îmbrăcat și un dinte în aur, ne-a dat gata pe toți. Privea întotdeauna ironic, sfidător. Altminteri era băiat de treabă, muncitor. Părinții noștri, care îl cunoșteau numai după aparențe, nu-l simpatizau. Dar noi îl adorăm. Cum ne jucăm de obicei? Alergam după dînsul, îl prindeam, îl „atacam”, ne agățam de el. Mișa Dudaev — cum îl chema — se scutura rîzînd de noi. Nu ne-a lovit nici o singură dată. Era bun și îl iubeam cu toții. Abia acum înțeleg de ce. Mișa avea conștiința nu a dreptului celui puternic, ci a datoriei celui puternic.

— Apropo de bunătate. Cred că termenul trebuie precizat. Bunătatea prost înțeleasă sau falsa bunătate poate avea consecințe dintre cele mai grave.

— Poate, sigur că poate. Nu-i destul să ne fie milă de unii, să fim buni cu alții, cu aceiași adolescenți, că de ei vorbim. Trebuie să facem în așa fel încît să dorească și ei să devină buni.

Căci bunătatea nu înseamnă slăbiciune, ci forță. Iar dacă oamenii înțeleg că bunătatea înseamnă curaj, că numai cei curajoși își pot permite luxul de a fi buni, forța de atracție a bunătății crește. Sînt din principiu împotriva ca bunătatea să fie privită ca un sector al rataților, al oamenilor slabi etc. Sînt pentru toate nuanțele de bunătate, numai pentru cea slabă, nu! Adolescenții s-au simțit întotdeauna atrași de forță. Iar bunătatea trebuie să devină și ea o forță.

V. Cernov

...și a tuturor începuturilor

normal să coboare pe pămînt și să intre în viață. Cum se face, însă, uneori îndrumarea, atît de necesară? Dacă ești nătăfleată — i se spune — au să te întrecă toți înfipții și descurcările și tu ai să rămii la coadă. Frumos început de drum...

— Lucrurile acestea sînt oarecum veșnice. Problema a existat întotdeauna. Dar probabil că nu întîmplător a căpătat amploare tocmai acum.

— Da, iar motivele sînt în întregime de secolul nostru, de epoca noastră. Pentru prima oară în istoria omenirii adolescentul poate căpăta azi practic toate informațiile pe care le capătă adultul. Informația a devenit un bun general. Adolescentul citește aceleași ziare, urmărește aceleași emisiuni radiofonice și de televiziune, vede aceleași spectacole de teatru și cinema. De aceea i-a crescut enorm și posibilitatea de a-și confrunta experiența personală cu a altora.

Să luăm, de pildă, problema profesiei. Cum se făcea alegerea înainte? Omul vedea cum își asigură existența cei din jur. Informații despre alte profesii nu avea. De aceea copiii preluau meseria părinților. Azi, un adolescent din Kamiatka află foarte ușor de o profesie care nu s-a practicat niciodată în regiunea lui. Deci, pot și eu — își spune el.

Mai intervine apoi și progresul continuu al societății. Cresc oameni care nu știu ce-i foamea, care nu se tem de perspectiva de a rămîne fără pîine. Ei încep să-și dea seama că alegerea meseriei nu este o simplă alegere a mijloacelor de trai, ci ceva mai mult.

— Cred că nici un adolescent n-ar refuza să practice indeletnicirea care-l place. Dar în afară de profesiile interesante există și altele, mai puțin atrăgătoare.

— Aș spune chiar mai mult: există indeletniciri care intră în contradicție cu ideea de interes personal. Există o anumită activitate, absolut indispensabilă pentru menținerea existenței, atît a omului luat în parte, cît și a societății în ansamblu. Cînd învățăm copilul să mănînce, nu are importanță dacă îi place să miște lingurița sau nu. Trebuie neapărat să o miște, fiindcă altfel nu va

PORTRET DE CAMPION

Sprinterul

A obținut devreme tot ce-și poate dori un sportiv. La 18 ani era de trei ori campion al Europei la juniori. După numai un an, devenit „senior”, a cîștigat titlul de campion al Uniunii Sovietice și al Europei la suta de metri, iar peste alt an, și pe acela de campion pe teren acoperit. Tot atunci, la

— Un sportiv care promite. Nu știți cine-i antrenorul?

Desen de V. Șvarț

20 de ani, i s-a acordat titlul de maestru emerit al sportului.

Fericitul cumular este Valeri Borzov.

A terminat școala medie foarte devreme, la 16 ani! Din școală i-au rămas multe amintiri plăcute, concretizate în cinci diplome pentru rezultate deosebite la învățătură. Profesorul de fizică și cel de chimie îl sfătuiau să aleagă obiectul lor. Dar Valeri a preferat sportul. În orașul natal, Novaya Kahovka, a început să se specializeze la sprint cu antrenorul B. Voltas, care a făcut din el nu numai un alergător, ci și un atlet. Dacă azi, la 1,83 m. înălțime, Valeri Borzov are o greutate de 78 kg. „de vînă” sînt mușchii puternici ai corpului său perfect alcătuit.

Opera începută de Voltas a fost continuată la Kiev, la Institutul de cultură fizică, de antrenorul V. Petrovski. Grație programului științific de pregătire stabilit de acesta, Borzov a atins adevărate culmi de măiestrie. El a dovedit-o anul acesta, în două împrejurări importante: la tradiționala întîlnire de atletism S.U.A. — U.R.S.S. i-a învins pe americani pe terenul lor, cîștigînd proba de 100 de m. iar în august, la Helsinki, și-a înscris de două ori numele pe tabela campionilor europeni: la 100 și la 200 metri plat, cu rezultatul de 10,3 și respectiv 20,3 sec.

MODĂ

Cînd cămașa e și mai aproape de trup

Cîndva, cămașa era elementul cel mai trapanț și mai elegant al îmbrăcămîntii bărbătești. Ea determina nu numai proporțiile celorlalte componente vestimentare, ci dicta și forma bărbii: la guler înalt cerea ajustarea ei. Cămașa juca și rol de „intermediar”, făcînd legătura între costum și om, sublinia ceea ce avea acesta mai caracteristic — fața și miștile. E de ajuns să ne amintim de portretele vechilor maeștri — pe un

fond general întunecat izbucnea albastrul gulerului și a manșetelor, impodobite adeseori cu dantelă.

În costumația modernă, cămașa ocupa pînă nu prea de mult un loc modest, pînă cînd creatorii au hotărît să o facă iar obiectul atenției lor și să-i dea un rol de sine stătător. Au apărut astfel glișurile în părți, plăteli, gulerile și-au diversificat forma: cu capete ascuțite, cu capete rotunjite, dispuse uneori la distanță, pentru ca între ele să încapă comod nodul mare al cravatei sau „papioul”; au apărut și gulerile înalte, încheiate la mijloc sau într-o parte. Manșetele s-au lătit și se încheie la do-trei nasturi.

La ținuta de seară cămașa poate să nu mai fie completată de cravată. Se poartă plastioane, pliuri, jabouri. Manșetele mărite cer butoni mari, adeseori impodobiți cu pietre scumpe.

Mai mult, s-a îmbogățit și gama cromatică; a dispărut tabu-ul imprimurilor la cămășile bărbătești. Domnii își pot coase azi cămăși din materiale în dungi sau cu flori, cu desen geometric sau cu buline, fără teama că incalcă domeniul feminine.

În sfîrșit, ultima noutate, îmbrățișată cu entuziasm mai ales de tineri: croiala ajustată, practică, economică și frumoasă a cămășii, care s-a apropiat astfel și mai mult de trup.

D. Glagolev

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
og dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog. di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

— Mai durează mult, dragă?

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dvs. și mai ales dacă ea este de interes general.

Banii, în diverse ipostaze

I. — Ce înseamnă „bani fără acoperire”?

ROMAȘCU GHEORGHE
Negru Vodă
Constanța

R. — Banii fără acoperire s-au născut plecînd de la funcția banilor ca mijloc de circulație. În această din urmă calitate ei trec neconștienți de la un individ la altul rămînînd foarte puțin în mîna uneia și aceleiași persoane. În orînduirile anterioare socialismului (în care acționează alte legi economice) monedele, la început bătute din aur, se uzau și își pierdeau din greutate. Această împrejurare, ca și posibilitatea falsificării lor a dus la necesitatea separării valorii lor nominale de conținutul în aur. Așa s-a trecut la baterea monedelor din alte metale, cu valoare mult mai mică decît cea înscrisă pe ele și devenind astfel numai semne valorice, semne bănești. Banii fără acoperire, neconvertibili în aur, sînt emiși de stat la un curs forțat.

I. — Din ce constă afecțiunea „hallux valgus” și care este tratamentul indicat?

IONESCU ILIE
București

R. — Întrebarea fiind de ordin strict medical, vă rugăm să urmăriți rubrica „Poșta medicului” din pagina a VIII-a în cadrul căreia veți primi răspunsul solicitat.